

PLAN OGÓLNY GMINY NIWISKA

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Czerwiec 2026

Spis treści

Spis treści.....	2
1. Wprowadzenie	4
1.1. Informacje ogólne	4
1.2. Podstawa formalno-prawna.....	4
1.3. Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie	4
1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	6
2. Główne cele i ustalenia projektu planu ogólnego oraz powiązania z innymi dokumentami	7
2.1. Cele projektu planu ogólnego (POG).....	7
2.2. Powiązania z innymi dokumentami	7
2.3. Ustalenia projektu planu ogólnego gminy Niwiska	11
3. Charakterystyka środowiska przyrodniczego gminy Niwiska.....	19
3.1. Rzeźba terenu	19
3.2. Warunki geologiczne	20
3.3. Surowce naturalne	21
4. Wody	23
4.1. Wody powierzchniowe – Jednolite Części Wód Powierzchniowych.....	23
4.2. Wody podziemne – Jednolite Części Wód Podziemnych	29
4.3. Ujęcia wód dla zaopatrzenia mieszkańców w wodę	32
4.4. Gospodarka wodno-ściekowa	36
5. Warunki klimatyczne	37
5.1. Ogólna charakterystyka warunków klimatycznych	37
5.2. Adaptacja do zmian klimatu	41
6. Charakterystyka gleb w obszarze gminy	42
7. Struktura przyrodnicza	44
8. Obszary chronione	46
8.1. Prawne formy ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu.....	46
8.2. Korytarze ekologiczne.....	51
9. Stan i zagrożenie środowiska.....	51
9.1. Stan powietrza atmosferycznego.....	51
9.2. Zakłady produkcyjne i usługowe	55
9.3. Klimat akustyczny	57

9.4. Gospodarka odpadami.....	58
9.5. Inne formy zagrożeń.....	59
10. Ocena stanu ochrony zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych	60
11. Istniejące problemy lub zagrożenia środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	60
12. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego.....	64
13. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu planu oraz stopień ich uwzględnienia	65
14. Prognozowane oddziaływania realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, w tym na obszar Natura 2000	66
• Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną.....	66
• Wpływ na stan powietrza	68
• Wpływ na środowisko wodne (wody powierzchniowe i podziemne).....	68
• Wpływ na powierzchnię ziemi i gleby	71
• Wpływ na klimat	72
• Adaptacja do zmian klimatu.....	72
• Wpływ na krajobraz	73
• Wpływ na poziom hałasu	73
• Wpływ na zasoby naturalne	74
• Wpływ na ludzi	74
• Wpływ na dobra materialne i zabytki	75
• Oddziaływanie na obszar Natura 2000 i inne obszary i obiekty chronione zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.....	75
• Użytki ekologiczne.....	77
• Korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym	78
15. Transgraniczne oddziaływania na środowisko	78
16. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego oraz częstotliwości jej przeprowadzania	79
17. Streszczenie w języku nie specjalistycznym	79
Oświadczenie.....	83

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje ogólne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Niwiska, sporządzonego w oparciu o uchwałę Nr 11/10/2024 Rady Gminy Niwiska z dnia 15 maja 2024 roku – w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Niwiska.

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu określenie uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska przyrodniczego oraz wskazanie skutków będących wynikiem realizacji dokumentu jakim jest plan ogólny gminy.

Prognoza analizuje czy sporządzony projekt planu ogólnego zapewnia utrzymanie równowagi przyrodniczej, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

1.2. Podstawa formalno-prawna

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku - o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024, poz. 1112, z późn. zmianami).

Niniejsza prognoza w myśl art. 46 ww. ustawy stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu:

- uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- poddaje projekt planu ogólnego wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
- zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
- bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone z udziałem społeczeństwa.

1.3. Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie

Celem prognozy jest określenie potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego oraz przyjętych rozwiązań, których celem jest eliminacja, ograniczenie lub kompensacja negatywnego oddziaływania na środowisko.

Prognoza w miarę potrzeb może przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań przyjętych w projekcie dokumentu, gdyby rozwiązania te byłyby korzystniejsze dla środowiska.

Zakres prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. - o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie, pismo znak: WOOŚ.411.1.74.2024.AP.4 z dnia 30 lipca 2024 roku oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Kolbuszowej, pismo znak: PSNZ.9020.8.1.2024 z dnia 15 lipca 2024 roku.

Prognoza wykonana została w formie opisowej, która zawiera wyniki analiz i ocen oraz w formie graficznej.

Podstawowym celem prognozy jest omówienie, jak określone w planie ogólnym gminy (POG), strefy planistyczne wpłyną na środowisko i czy, lub w jakim stopniu naruszają zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Prognoza nie rozstrzyga o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych w ustaleniach planu ogólnego gminy Niwiska a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie mogą być wynikiem ich realizacji na poszczególne ekosystemy, krajobraz, dobra materialne, dobra kultury oraz ludzi.

W prognozie analizowane są skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów analizowane jest pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska i ochrony bioróżnorodności. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniono zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, a także skutki dla form ochrony przyrody, obszarów chronionych, w tym także zmiany w krajobrazie.

Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51, ust. 2, pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;

- ocenę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem na środowisko;
- analizę i ocenę problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych;
- ocenę istniejących problemów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu (POG) oraz ich uwzględnienie podczas opracowywania projektu planu;
- analizę i ocenę przewidywanego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- propozycje dotyczące metod analizy skutków realizacji ustaleń projektu POG oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogą być rezultatem realizacji projektu POG;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego sporządzono z wykorzystaniem charakterystyki stanu środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych, zawartym w opracowaniu ekofizjograficznym wykonanym dla gminy Niwiska. Ponadto wykorzystano analizę materiałów dotyczących terenów gminy w zakresie zasobów wodnych i surowcowych oraz szczegółowy przegląd obszaru gminy. Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem planu ogólnego, jest przedmiotem społecznej oceny i podlega wyłożeniu do publicznego wglądu na etapie konsultacji społecznych.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę opracowano na podstawie przeprowadzonego szczegółowego przeglądu terenu, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Zapoznano się z opracowaniami z zakresu planowania przestrzennego dla obszaru w granicach gminy oraz z realizacją rozwiązań chroniących środowisko.

2. GŁÓWNE CELE I USTALENIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO ORAZ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Cele projektu planu ogólnego (POG)

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 roku, o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw oraz rozporządzeń (Dz. U. 2023, poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2023 roku, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024, poz. 1130).

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku, przed sporządzeniem projektu planu ogólnego Rada Gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do jego opracowania. Rada Gminy Niwiska podjęła uchwałę Nr 11/10/2024 z dnia 15 maja 2024 roku - w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Niwiska.

Plan ogólny gminy stanowi akt prawa miejscowego, a jego ustalenia są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy, które to dokumenty są formalną i merytoryczną podstawą do wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Projekt planu ogólnego, zgodnie z ustawą ma na celu przede wszystkim w oparciu o istniejące uwarunkowania określić:

- stref planistycznych;
- gminnych standardów urbanistycznych w zakresie gminnego katalogu stref planistycznych.

Elementami fakultatywnymi planu ogólnego gminy są:

- obszary uzupełnienia zabudowy;
- obszary zabudowy śródmiejskiej.

W sporządzonym POG Niwiska nie ustalono obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.

2.2. Powiązania z innymi dokumentami

Dla województwa Podkarpackiego opracowany został Plan Zagospodarowania Przestrzennego Woj. Podkarpackiego - Perspektywa 2030.

Plan ten został uchwalony uchwałą Sejmiku Woj. Podkarpackiego Nr LIX/930/18 z dnia 27 sierpnia 2018 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Woj. Podkarpackiego stanowi podstawę dla:

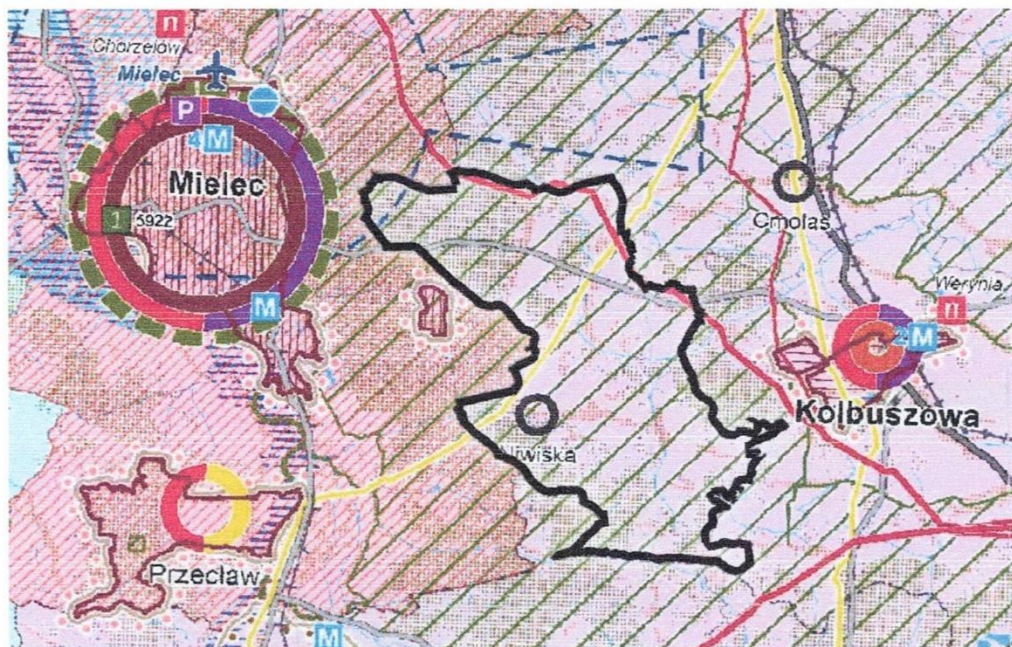
- uzgadniania bądź opiniowania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów i programów rewitalizacji, miejscowych planów odbudowy;
- opiniowania projektów dokumentów rządowych dotyczących polityki przestrzennej i regionalnej;
- zgłaszania uwag i wniosków do programów rządowych;
- współtworzenia programów operacyjnych i kontraktów terytorialnych;
- konstruowania budżetu województwa w zakresie realizacji programów i zadań wojewódzkich;
- opiniowania w zakresie problemów wspólnych z sąsiednimi województwami.

Dla Gminy Niwiska w PZPWP zostały określone ponadlokalne elementy i formy zagospodarowania przestrzennego w dziedzinach:

- Osadnictwa:
 - Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym tj. Wiejski Obszar Funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych;
 - Obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym tj. Obszar Funkcjonalny Innowacyjnego Przemysłu;
- Środowisko:
 - Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów”;
 - Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
 - Obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005 - obszar specjalnej ochrony ptaków;
 - zabytek architektury rezydencjonalnej: Niwiska;
 - złoża kopalin strategicznych: gaz ziemny i ropa naftowa – Niwiska GZ4645;
- Komunikacja:
 - droga woj. nr 875 relacji Mielec – Kolbuszowa - Sokołów Małopolski – Leżajsk;
 - powierzchnie ograniczające w otoczeniu lotniska;
- Infrastruktura techniczna:
 - linia elektroenergetyczna: 400 KV (sieć TEN – E);
 - gazociąg o znaczeniu regionalnym: DN 200;
 - elektrownia/farma wiatrowa;
 - sieć szerokopasmowa eTen.

W PZPWP dla Gminy Niwiska nie zostały określone inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym o ustalonej lokalizacji.

Rysunek 3 Rysunek 3 Gmina Niwiska w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - fragment mapy struktura funkcjonalno-przestrzenna

Źródło: Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018

Legenda do treści fragmentu mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego

Sporządzony Plan Ogólny Gminy Niwiska uwzględnił zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego poprzez:

- wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy,

pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy I-III, gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

- wyznaczenie strefy komunikacyjnej (ISK), w przebiegu istniejącej drogi wojewódzkiej nr 875 realizacji: Mielec - Kolbuszowa - Sokołów Małopolski – Leżajsk;
- wyznaczenie stref otwartych w zasięgu powierzchni ograniczających w otoczeniu lotniska w Mielcu oraz w obszarze obejmującym większe kompleksy leśne, zadrzewienia i najcenniejsze, najbardziej produktywne elementy rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- Opracowanie projektu Planu Ogólnego Gminy Niwiska poprzedzono wykonaniem opracowania ekofizjograficznego dla obszaru Gminy Niwiska w 2024 r.
 - Opracowanie ww przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego był podstawą do określenia predyspozycji przyrodniczych do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz ocenę przydatności środowiska dla różnych form zagospodarowania i użytkowania terenów.

Obszarami które powinny pełnić funkcje przyrodnicze, dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego są:

- Obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB 180005;
- Mielecko - Kolbuszowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Pomniki przyrody;
- Użytki ekologiczne;
- Lasy, zadrzewienia;
- Zbiorowiska łąkowe i pastwiska, zieleń urządzone.

Do obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych mających istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania środowiska, zaliczono obszary objęte ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody.

Są to obszary:

- Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”.

Jest to obszar, w granicach którego obowiązują zakazy dotyczące negatywnego oddziaływania na cele ochrony, w szczególności pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych chronionych gatunków ptaków, wpłynąć niekorzystnie na gatunki, dla których ochrony ten obszar został ustanowiony.

- Położenie w granicach Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, zobowiązuje do respektowania zakazów ustanowionych w Rozporządzeniu Woj. Podkarpackiego z dn. 31.10.2005 dotyczącym jego utworzenia oraz kolejnych jego zmianach.

Celem utworzenia MKGOCHK było zachowanie wyróżniającego się krajobrazu, o zróżnicowanych ekosystemach, a także zachowanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i funkcji korytarzy ekologicznych.

- Pomniki przyrody i użytki ekologiczne objęte są ochroną zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

2.3. Ustalenia projektu planu ogólnego gminy Niwiska

Projekt planu ogólnego wyznacza 9 stref planistycznych. Strefy to wydzielania przestrzenne w obszarze gminy. Dla każdej strefy planistycznej określono podstawowy i dodatkowy profil funkcjonalny, czyli katalog dopuszczalnych przeznaczeń terenów.

Należy podkreślić, że gmina może stosować własny katalog stref planistycznych, pod warunkiem, że katalog ten musi zawierać się w 13 w ściśle określonych strefach wymienionych w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W POG Niwisk wyznaczono strefy planistyczne:

SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

SU - strefa usługowa

SP - strefa gospodarcza

SR - strefa produkcji rolniczej

SN - strefa zieleni i rekreacji

SC - strefa cmentarzy

SO - strefa otwarta

SK - strefa komunikacji

POG gminy Niwiska nie wyznacza na terenie gminy strefy wielofunkcyjnej z zabudową wielorodzinną SW, strefy handlu wielkopowierzchniowego SH, strefy infrastrukturalnej SI oraz strefy górnictwa SG.

Strefy planistyczne wyznaczone w obszarze gminy uwzględniają istniejącą zabudowę, uwarunkowania osadnicze, przyrodnicze, kulturowe, komunikacyjne i infrastrukturalne oraz mają służyć możliwości realizacji nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego. Ponadto wyznaczając strefy planistyczne częściowo uwzględniono złożone wnioski w procedurze planistycznej i dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych.

- W strefach planistycznych określono profil podstawowy i profil dodatkowy.

Podział ten nie odnosi się do proporcji między funkcjami, nie ma wpływu na udział funkcji w planowanym mpzp lub decyzji o warunkach zabudowy.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową SI i SZ oraz strefy usług SU skoncentrowane zostały w miejscowościach, które posiadają rozwiniętą sieć kanalizacyjną.

Realizacja nowej zabudowy w tych strefach uwarunkowana jest możliwością podłączenia do gminnej oczyszczalni ścieków.

Ustalony minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 30%, ma znaczenie dla zachowania retencji i zasilania wód podziemnych.

Wyznaczenie stref planistycznych dopuszczających zabudowę wspierają:

- eliminację „dzikiej” zabudowy poprzez wyraźne określenie granic stref zabudowy;
- porządkowanie gospodarki ściekowej - skupienie zabudowy w aglomeracji Niwiska i Przylęk pozwoli na wykorzystanie mocy przerobowych oczyszczalni w Trześni, co wpłynie na redukcję ilości ścieków odprowadzanych do gruntu i w konsekwencji do rzek;
- retencję krajobrazową - ochrona terenów leśnych i łąkowych zapobiega przyspieszonemu odpływowi wód opadowych, co stabilizuje przepływy w rzekach i chroni przed skutkami suszy;
- zakaz lokalizacji w strefach planistycznych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w tym na wody podziemne) w obszarach o wysokiej podatności na zanieczyszczenia.

Strefy planistyczne:

SJ – 388 stref wielofunkcyjnych z zabudową jednorodzinną o łącznej powierzchni 227,4 ha.

Strefy te obejmują tereny w granicach:

- terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej charakteryzujące się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
- terenów przeznaczonych w obowiązujących mpzp pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną;
- obszarów uzupełnienia zabudowy;

Określono: profil podstawowy strefy SJ - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód;

Gminne standardy urbanistyczne w obszarze stref SJ:

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 0,4

Max. udział powierzchni zabudowy – 40%

Max. wysokości zabudowy – 12 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

Indywidualne w strefie 224SJ:

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 0,4

Max. udział powierzchni zabudowy – 40%

Max. wysokości zabudowy – 9,0 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

Strefy SJ: 218, 262, 266, 268 znajdują się częściowo w zasięgu maksymalnych możliwych stref sanitarnych od stref cmentarzy SC - 150 m, żadna ze stref SJ nie znajduje się w zasięgu strefy sanitarnej 50 m od strefy cmentarzy SC.

Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarzy regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w sporządzeniu mpzp.

Występowanie stref sanitarnych nie wyklucza ustalenia stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową z uwagi na fakt, że profil funkcjonalny strefy SJ umożliwia wyznaczenie w mpzp terenów bez możliwości lokalizowania budynków mieszkalnych.

- Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową SZ

Na obszarze gminy Niwiska wyznaczono 395 stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową o łącznej powierzchni 335,6 ha.

Strefy SZ wyznaczone w terenach:

- istniejącej zabudowy zagrodowej, charakteryzujące się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
- przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę zagrodową;
- obszarów uzupełnienia zabudowy.

Profil podstawowy strefy SZ: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rolnictwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy: teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Gminne standardy urbanistyczne w strefach SZ:

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 0,6

Max. udział powierzchni zabudowy – 60%

Max. wysokość zabudowy – 15 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

Indywidualne w strefie 115SZ:

Max. nadziemnej intensywności zabudowy – 0,6

Max. udział powierzchni zabudowy – 60%

Max. wysokość zabudowy – 12 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

Strefy: 77, 86, 87, 222, 223, 255, 258 - znajdują się częściowo w zasięgu maksymalnych możliwych stref sanitarnych 150m od czynnych cmentarzy SC, żadna ze stref SZ nie znajduje się w zasięgu strefy sanitarnej 50 m od strefy cmentarzy SC. Zasięg czynnych cmentarzy określi MPZP. Lokalizowanie zabudowy w sąsiedztwie cmentarzy regulują przepisy odrębne. Występowanie stref sanitarnych nie wyklucza ustalenia stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, gdyż profil funkcjonalny strefy SZ umożliwia wyznaczenie na etapie planu miejscowego terenów bez możliwości lokalizowania budynków mieszkalnych.

Strefa usługowa – SU

W granicach gminy Niwiska wyznaczono 83 stref usługowych, których łączna powierzchnia wynosi 117,9 ha.

Profil podstawowy:

teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy:

teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Gminne standardy usług dla strefy usługowej SU:

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 0,8

Max. udział powierzchni zabudowy – 60%

Max. wysokość zabudowy – 12,0 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

Dla stref 26SU i 92SU - profil podstawowy - teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy: teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 0,6

Max. udział powierzchni zabudowy – 50%

Max. wysokość zabudowy – 12,0 m – 92 SU, 20 m – 26SU

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

W granicach stref 26SU i 92SU zlokalizowane są obiekty objęte ochroną konserwatorską.

- Strefa gospodarcza - SP

Na terenie gminy Niwiska wyznaczono 11 stref gospodarczych o łącznej powierzchni 20,2 ha. Zostały one wskazane na obszarach istniejącej zabudowy produkcyjnej i usługowej, na terenach przeznaczonych dla rozwoju ww. funkcji w obowiązujących dokumentach planistycznych oraz uwzględniono złożone wnioski.

Profil podstawowy strefy gospodarczej:

teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy:

Teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Gminne standardy urbanistyczne dla stref gospodarczych SP:

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 1,0

Max. udział powierzchni zabudowy – 70%

Max. wysokość zabudowy – 15,0 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 20%

SR - strefa produkcji rolniczej

Na terenie gminy Niwiska wyznaczono 63 stref produkcji rolniczej o łącznej powierzchni 884,7 ha.

Profil podstawowy SR:

teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy SR:

teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Gminne standardy urbanistyczne dla terenów SR:

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 0,6

Max. udział powierzchni zabudowy – 50%

Max. wysokość zabudowy – 15,0 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

SN - strefa zieleni i rekreacji

Na terenie gminy Niwiska wyznaczono 68 strefy zieleni i rekreacji o łącznej powierzchni 179,4 ha

Profil podstawowy:

teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy:

teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu.

Gminne standardy urbanistyczne dla terenów SN

Max. nadziemna intensywność zabudowy – 0,2

Max. udział powierzchni zabudowy – 20%

Max. wysokość zabudowy – 8,0 m

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 50%

SC- Strefa cmentarna

Na terenie gminy Niwiska wyznaczono 2 strefy cmentarzy o łącznej powierzchni 2,3 ha.

Profil podstawowy:

teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Gminne standardy urbanistyczne dla terenów SC:

Max. nadziemna intensywność zabudowy – nie określa się

Max. udział powierzchni zabudowy – nie określa się

Max. wysokość zabudowy – nie określa się

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – 30%

Projekt planu ogólnego w strefie SC poza terenem cmentarza umożliwia realizację innych funkcji określonych w Rozporządzeniu MRiT z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy [...], w tym teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Strefy cmentarzy zostały wyznaczone w granicach istniejących cmentarzy. Projekt planu ogólnego nie przewiduje ich poszerzenia. Strefy cmentarzy nie zawierają profilu dodatkowego.

Dodatkowo na etapie sporządzania MPZP zostanie ustalona rozgraniczająca teren cmentarza i od niej wyznaczone strefy 50m i 150m.

W planie ogólnym gminy Niwiska została zachowana strefa sanitarna 50m od granicy cmentarza, w jej zasięgu nie wyznaczono strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną ani z zabudową zagrodową.

Lokalizowanie zabudowy mieszkalnej w sąsiedztwie cmentarzy określają przepisy odrębne. Należy je uwzględnić w procedurze sporządzenia MPZP.

Strefa otwarta – SO

Na terenie gminy Niwiska wyznaczono 15 strefy otwarte o łącznej powierzchni 7 699,0 ha. Strefy otwarte wyznaczono na terenach o wysokich wartościach przyrodniczych poza obszarami zabudowy oraz w zasięgu powierzchni ograniczających w otoczeniu lotniska w Mielcu. Zajmują największą powierzchnię w granicach gminy Niwiska.

Obejmują one tereny lasów, wód i zieleni naturalnej oraz dróg i infrastruktury.

Strefy otwarte stanowią największą część gminy.

Strefy otwarte obejmują tereny gminy znajdujące się w Mielecko – Kolbuszowsko – Głogowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, w obszarze Natura 2000 oraz znaczące kompleksy leśne.

Profil podstawowy:

teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy:

Nie wyznaczono profilu dodatkowego.

Gminne standardy urbanistyczne dla terenów SO

Max. nadziemna intensywność zabudowy – nie określa się

Max. udział powierzchni zabudowy – nie określa się

Min. udział powierzchni biologicznie czynnej – nie określa się

SK – strefa komunikacyjna

Strefy te wyznacza się dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren.

Na terenie gminy Niwiska wyznaczono jedną strefę komunikacyjną o powierzchni 22,2 ha.

Strefa ta (1SK) wyznaczona została w przebiegu istniejącej drogi wojewódzkiej numer 875 relacji Mielec – Kolbuszowa - Sokołów Małopolski – Leżajsk.

Nie wyznaczono standardów urbanistycznych, są one wynikiem wymogów technicznych.

W opracowanym projekcie planu ogólnego dla gminy Niwiska wyznaczając strefy planistyczne uwzględniono ograniczenia wynikające z przepisów dotyczących obszarów chronionych.

Zasady i ograniczenia wartości przyrodniczych na obszarach chronionych zostały określone dla każdego obszaru w rozporządzeniach je ustanawiających, a także w planach zadań ochronnych, w przypadku ich ustanowienia.

Do obszarów objętych ochroną z uwagi na wartości przyrodnicze i walory krajobrazowe, na terenie gminy należą:

- Obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”;
- Mielecko – Kolbuszowsko - Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- użytki ekologiczne (bez nazwy);
- pomniki przyrody.

Ograniczenia dotyczące środowiska wodnego:

- położenie części obszaru gminy w granicach GZWP numer 425;
- występowanie ustanowionych stref ochronnych ujęć wód dla wodociągu gminnego.

W granicach gminy Niwiska nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Nie zostały udokumentowane osuwiska czy tereny narażone na ruchy masowe ziemi.

Na obszarze gminy Niwiska obowiązuje 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które łącznie obejmują 5278,5ha, tj. 55,5% powierzchni ogólnej gminy.

Jednocześnie 5220ha (54,9 %) powierzchni gminy objęto mpzp terenów lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia. Obszary, dla których w obowiązujących mpzp gminy Niwiska określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej stanowią 17,74ha, tj. 0,2 % powierzchni gminy.

3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY NIWISKA

3.1. Rzeźba terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski dokonanego przez J. Kondrackiego, obszar gminy Niwiska położony jest w makroregionie Kotlina Sandomierska, w granicach którego wydzielono mezoregiony: Równinę Tarnobrzeską, Płaskowyż Kolbuszowski, Pradolinę Podkarpacką oraz Podgórze Rzeszowskie. Obszar gminy Niwiska położony jest w dwóch mezoregionach: Równinie Tarnobrzeskiej i Płaskowyżu Kolbuszowskim.

Zachodnie fragmenty obszaru gminy znajdują się w Równinie Tarnobrzeskiej, której podłoże budują piaski rzeczne, w znacznej części zwydmione o wysokości od kilku do ponad 10 m. Pozostały obszar gminy znajduje się w mezoregionie Płaskowyż Kolbuszowski, obejmującym centralne obszary makroregionu Kotlina Sandomierska. Płaskowyż Kolbuszowski stanowi wierzchowinę polodowcową, która w obszarze gminy wznosi się od 190 do ponad 250 m n.p.m. Rozcinają ją doliny Świerczówki i Trześniówki oraz system dolin ich dopływów.

Wzdłuż południowej granicy gminy, w granicach Płaskowyżu Kolbuszowskiego, ciągną się lasy porastające wydmy. Wydmy stanowią charakterystyczny element rzeźby również na Równinie Tarnobrzeskiej. Dominują wydmy paraboliczne lub ciągi wydmore o wysokości kilkunastu metrów. Towarzyszą im zagłębienia deflacyjne zlokalizowane w obniżeniach międzywydmowych. Formy te powstały przez wywianie z podłoża materiału akumulacyjnego – piasków. Większa wilgotność gruntu w obniżeniach deflacyjnych umożliwiła powstanie lokalnych torfowisk, które stwarzają podstawę dla różnorodności florystycznej i faunistycznej.

Rzeźba terenu w granicach gminy Niwiska nie wykazuje znaczących przekształceń związanych z działalnością człowieka. Formami antropogenicznymi w obszarze gminy są wyrobiska po eksploatacji piasków, nasypy i wkopy drogowe, nieliczne sztuczne skarpy. Podkreślić należy fakt, że rzeźba terenu nie stwarza ograniczeń dla lokalizacji zabudowy z wyjątkiem dolin rzecznych.

Zdjęcie 2. Widok na Płaskowyż Kolbuszowski

Źródło: Wykonanie własne

3.2. Warunki geologiczne

Pod względem geologicznym obszar gminy położony jest w obrębie jednostki tektonicznej zwanej Zapadliskiem Przedkarpackim. Jednostka ta wypełniona jest utworami trzeciorzędowymi pochodzenia morskiego, reprezentowanymi przez ropy pyłaste i ropy – zwane ropy krakowieckimi. Strop utworów mioceńskich w obszarze gminy występuje na głębokości od 2,5 m do ponad 20 m p.p.t. Miąższość osadów mioceńskich jest duża, osiąga ponad 1000 m.

Trzeciorzędowe ropy mioceńskie przykryte są utworami czwartorzędowymi, które cechuje znaczna zmienność litologiczna i genetyczna. Utwory czwartorzędowe reprezentowane są głównie przez osady wodnolodowcowe, wykształcone jako piaski o różnym składzie granulometrycznym, lokalnie pospółki i żwiry. W osadach piaszczystych występują wkładki gruntów spoistych – glin piaszczystych lub pylastych, lokalnie zwięzłych z domieszką otoczków pochodzenia skandynawskiego. Grunty te nawzajem się przewarstwiają lub tworzą soczewki o zróżnicowanej miąższości. Tworzą podłoże nierównomiernie i nieciągłe uwarstwione, o zmiennych warunkach geotechnicznych.

W obrębie Równiny Tarnobrzkiej podłoże budują piaski o różnym uziarnieniu. Lokalnie w wyniku procesów eolicznych powstały z nich wydmy nadbudowujące poziom równiny o różnej wysokości. W załębieniach deflacyjnych towarzyszących wydmom wytworzyły się grunty organiczne.

W dnach dolin większych cieków występują osady aluwialne. Są to osady wtórnie przemyte i osadzone przez wody płynące w postaci piasków i gruntów spoistych, lokalnie z domieszką humusu.

Oceniając grunty budujące podłoże w obszarze gminy Niwiska należy stwierdzić, że w przeważającej części występują korzystne warunki gruntowe dla lokalizacji zabudowy.

3.3. Surowce naturalne

Na terenie gminy występują udokumentowane złoża piasków i żwirów o różnych powierzchniach. Wśród udokumentowanych złóż występują takie, które nie posiadają koncesji na eksploatację oraz takie, na których zaniechano eksploatację.

Granice złóż naniesione zostały na Mapie warunków gruntowo-wodnych.

Udokumentowane złoża kruszywa (piasków i żwirów) zlokalizowane są głównie w Niwiskach i Przyłęku. W miejscowości Niwiska występują złoża:

- złożo „Niwiska II” o kodzie KN3797:
 - powierzchnia udokumentowanego obszaru i złoża – 3,413 ha;
 - kopalina – piaski i żwiry;
 - brak zasobów przemysłowych;
- złożo „Niwiska” o kodzie KN3787:
 - powierzchnia udokumentowanego obszaru i złoża – 9,884 ha;
 - projekt na zagospodarowanie złoża – nr decyzji: S/402/80;
 - rozpoczęcie eksploatacji – 1 stycznia 1978 r.;
 - zakończenie eksploatacji – 31 grudnia 1982 r.;
 - brak zasobów przemysłowych;
- złożo „Niwiska” o kodzie GZ4645 – gaz ziemny:
 - powierzchnia całkowita złoża – 23 ha;
 - brak obszarów górniczych;
 - eksploatacja złoża zaniechana;
 - zasoby geologicznie – brak (stan na 1 stycznia 1960 r.);
- złożo „Smoczka I” o kodzie KN14154:
 - położenie złoża – działka nr 2567;
 - powierzchnia udokumentowanego złoża – 3,230 ha (obszar leśny);
 - złożo rozpoznane szczegółowo;
 - miąższość nakładu – 0,5 m;

- miąższość złoża – od 8,3 do 13,1 m;
- zastosowanie kopaliny – dla budownictwa i drogownictwa;
- zasoby geologiczne zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem nr RŚ.IV.AR.7514-9/10 (stan na 31 grudnia 2009 r.);
- złoża nieeksploatowane.

W miejscowości Przyłęk występują złoża:

- złożo „Przyłęk” o kodzie KN3795:
 - kopalina główna – piaski i żwiry;
 - powierzchnia udokumentowanego obszaru i złoża – 21,296 ha;
 - złożo rozpoznane szczegółowo;
 - forma złoża – wydma;
 - miąższość złoża – od 2,7 m do 9,7 m;
 - zasoby geologiczne zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem nr GT.VII-8513/23/80 (stan na 1 kwietnia 1980 r.);
 - brak zasobów przemysłowych;
- złożo „Przyłęk II” o kodzie KN7814:
 - kopalina – piaski i żwiry;
 - eksploatacja złoża zaniechana;
- złożo „Przyłęk III” o kodzie KN13548:
 - kopalina – piaski i żwiry;
 - położenie złoża – działka nr 1179;
 - powierzchnia udokumentowanego obszaru i złoża – 4,772 ha;
 - złożo rozpoznano szczegółowo;
 - miąższość złoża – od 1,0 do 12,1 m;
 - miąższość nakładu – od 0,75 do 1,20 m;
 - zasoby geologiczne złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem nr RŚ.IV.RK.7514-10/09 (stan na 31 grudnia 2008 r.);
 - złożo nieeksploatowane.

4. WODY

4.1. Wody powierzchniowe – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

Obszar gminy Niwiska położony jest w strefie wododziałowej, pomiędzy dopływami Wisły:

- Wisłoki od południa i zachodu (Kanał Białoborski i Tyszymka);
- Babulówki od północy i zachodu;
- Trześniówki od północnego wschodu;
- Łęgu od wschodu.

Obszar gminy stanowią tereny źródłowe, gdzie początek biorą dopływy ww. rzek.

Do największych cieków w granicach gminy zaliczyć należy:

- Kanał Grądzki, uchodzący do Kanału Białoborskiego będącego dopływem Wisłoki;
- Świerczówkę, stanowiącą dopływ Przyrwy, uchodzącej do Łęgu;
- Złotą, będącą dopływem Babulówki.

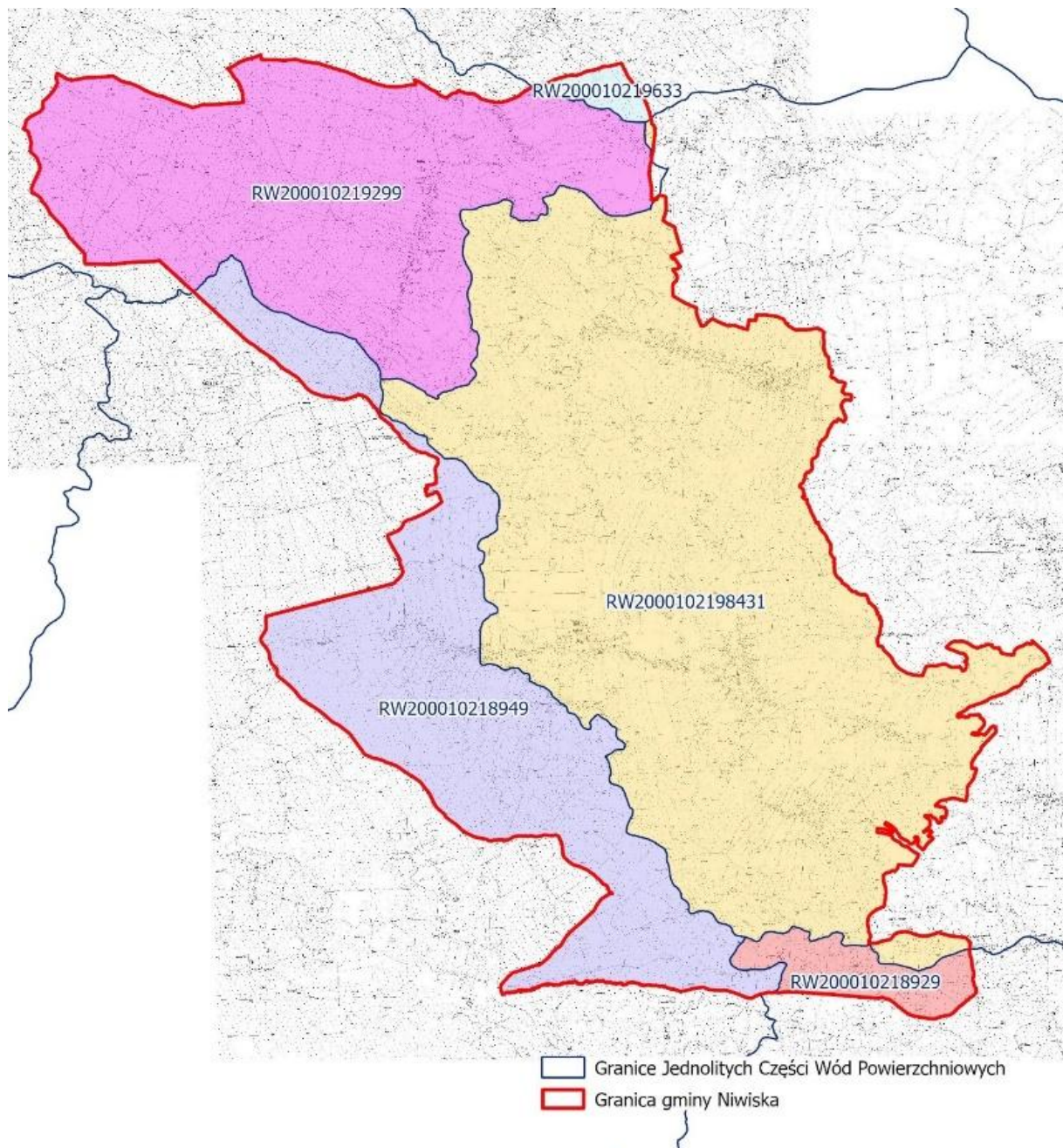
Cieki te płyną płytkimi, uregulowanymi korytami, osiami szerokich, płaskich, mało wyrażnych dolin. Stosunkowo głęboko wciętymi korytami płyną Kanał Grądzki i Złota.

W obszarze gminy występują niewielkie naturalne zbiorniki wód powierzchniowych, a także zbiorniki wykonane na potrzeby gospodarcze.

Według sporządzonych w 2020 roku map zagrożenia i ryzyka powodziowego, na obszarze gminy Niwiska nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Podział na jednolite części wód (JCW), który został wprowadzony zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) oraz Planem gospodarowania wodami i rozporządzeniem do ww. planu z dnia 18 października 2016 r., zmienionym w dniu 4 listopada 2023 r. (Dz. U. 2023, poz. 300). W obszarze gminy Niwiska wydzielono zlewnie następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

Rysunek 1. Jednolite części wód powierzchniowych

- **JCWP rzeczna „Przyrwa do Dąbrówki” o kodzie RW2000102198431** – jest to potok lub strumień nizinny piaszczysty. Silnie zmieniona część wód, zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego. Termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.
- Cel środowiskowy:
 - umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [1O, MMI, EFI +PL/IBI_PL], pozostałe wskaźniki – II klasa jakości), zapewnienie drożności

ścieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diachromiczny D.

- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny (w) poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry].

Jej zlewnia jest i była monitorowana.

Ocena stanu wód (na podstawie oceny stanu GIOŚ i oceny eksperckiej, wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):

- potencjał ekologiczny – umiarkowany;
- stan chemiczny – dobry;
- stan ogólny – zły.

Ta JCWP:

- nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
- nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
- nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;
- cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacenie wód biogenami, w szczególności związkami azotu i fosforu [...].

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków chronionych, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie:

- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005;
- trzy użytki ekologiczne (bez nazwy) – są to trzy tereny obejmujące bagna.

Dla tej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

- **JCWP „Babulówka” o kodzie RW200010219299** – jest to potok lub strumień nizinny piaszczysty. Silnie zmieniona część wód. Zlewnia jest i była monitorowana. Ocena stanu wód (na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej, wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):

- potencjał ekologiczny – słaby;
- stan chemiczny – poniżej dobrego;

- stan ogólny – zły.

Ta JCWP:

- nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
- nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
- nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r. Ustanowiono odstępstwo z art. 4 ust. 4 i 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Celem środowiskowym jest:

- osiągnięcie umiarkowanego potencjału ekologicznego (złagodzone wskaźniki: MMI, EFI + PL/IBI_PL], pozostałe wskaźniki – II klasa jakości), zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadchromiczny D;
- stan chemiczny – dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Obszary chronione występujące w JCWP „Babulówka”:

- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
 - obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005;
 - obszar Natura 2000 „Tarnobrzaska Dolina Wisły” PLH180049.
- **JCWP „Trześniówka do Karolówki” o kodzie RW200010219633** – jest to potok lub strumień nizinny piaszczysty. Silnie zmieniona część wód. Zlewnia jest i była monitorowana.

Ocena stanu wód (na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej, wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):

- potencjał ekologiczny – umiarkowany;
- stan chemiczny – poniżej dobrego;
- stan ogólny – zły.

Ta JCWP:

- nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
- nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
- nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

- cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacenie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu [...].

Celem środowiskowym tej JCWP jest:

- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki [OWO, MMI, EFI + PL/IBI_PL], pozostałe wskaźniki – II klasa jakości);
- stan chemiczny – poniżej stanu dobrego (dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny (w)]), dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.

Ustanowiono odstępstwo z art. 4 ust. 4 i 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Obszary chronione występujące w JCWP „Trześniówka do Karolówki”:

- rezerwat przyrody „Pateraki” (kompleks grądu subkontynentalnego o wysokim stopniu wewnętrznego zróżnicowania.
 - Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
 - obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005;
 - Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055.
- **JCWP „Kanał Białoborski” o kodzie RW200010218949**– jest to potok lub strumień nizinny piaszczysty. Naturalna część wód, której zlewnia jest i była monitorowana.

Ocena stanu wód (na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej, wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):

- potencjał ekologiczny – dobry;
- stan chemiczny – poniżej dobrego;
- stan ogólny – zły.

Ta JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego. Celem środowiskowym jest:

- osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego;
- zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;
- zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych;
- stan chemiczny dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)pirenu] – poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r., substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE do 2039 r.

Ta JCWP:

- nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
- nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
- nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;
- cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacenie wód biogenami, w szczególności związkami azotu i fosforu [...].

Ustanowiono odstępstwa z art. 4 ust. 4 i ust. 5 RDW.

Obszary chronione występujące w JCWP „Kanał Białoborski”:

- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- obszar Natura 2000 „Dolna Wisłoka z Dopływami” PLH180053;
- użytki ekologiczne:
 - 1 użytek ekologiczny bez nazwy (przedmiot ochrony: bagno, jeziorko, mułowiska, namuliska, podmokliska);
 - 2 użytki ekologiczne bez nazwy (przedmiot ochrony: bagno, jeziorko);
 - 5 użytków ekologicznych bez nazwy (przedmiot ochrony: bagno).
- **JCWP „Tuszymka” o kodzie RW200010218929** – jest to potok lub strumień nizinny piaszczysty. Silnie zmieniona część wód. Zlewnia jest i była monitorowana.

Ocena stanu wód (na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej, wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):

- stan ekologiczny – umiarkowany;
- stan chemiczny – poniżej dobrego;
- stan ogólny – zły.

Ta JCWP:

- nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
- nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
- nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

- cała zlewnia stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacenie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu [...].

Celem środowiskowym jest:

- umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [10, MMI], pozostałe wskaźniki – II klasy jakości), zapewnienie drożności cieku wg. wymagań gatunków chronionych;
- stan chemiczny – dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)pirenu (w)] – poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Nie ustalono terminu osiągnięcia celu środowiskowego. Ustanowiono odstępstwo z art. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Obszary chronione występujące w JCWP „Tuszymka”:

- rezerwat „Zabłocie”;
- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” PLB180005;
- użytek ekologiczny (przedmiot ochrony: bagno, jeziorko);
- użytek ekologiczny (przedmiot ochrony: jeziorko, mały ciek, mułowiska, namuliska, podmokliska).

4.2. Wody podziemne – Jednolite Części Wód Podziemnych

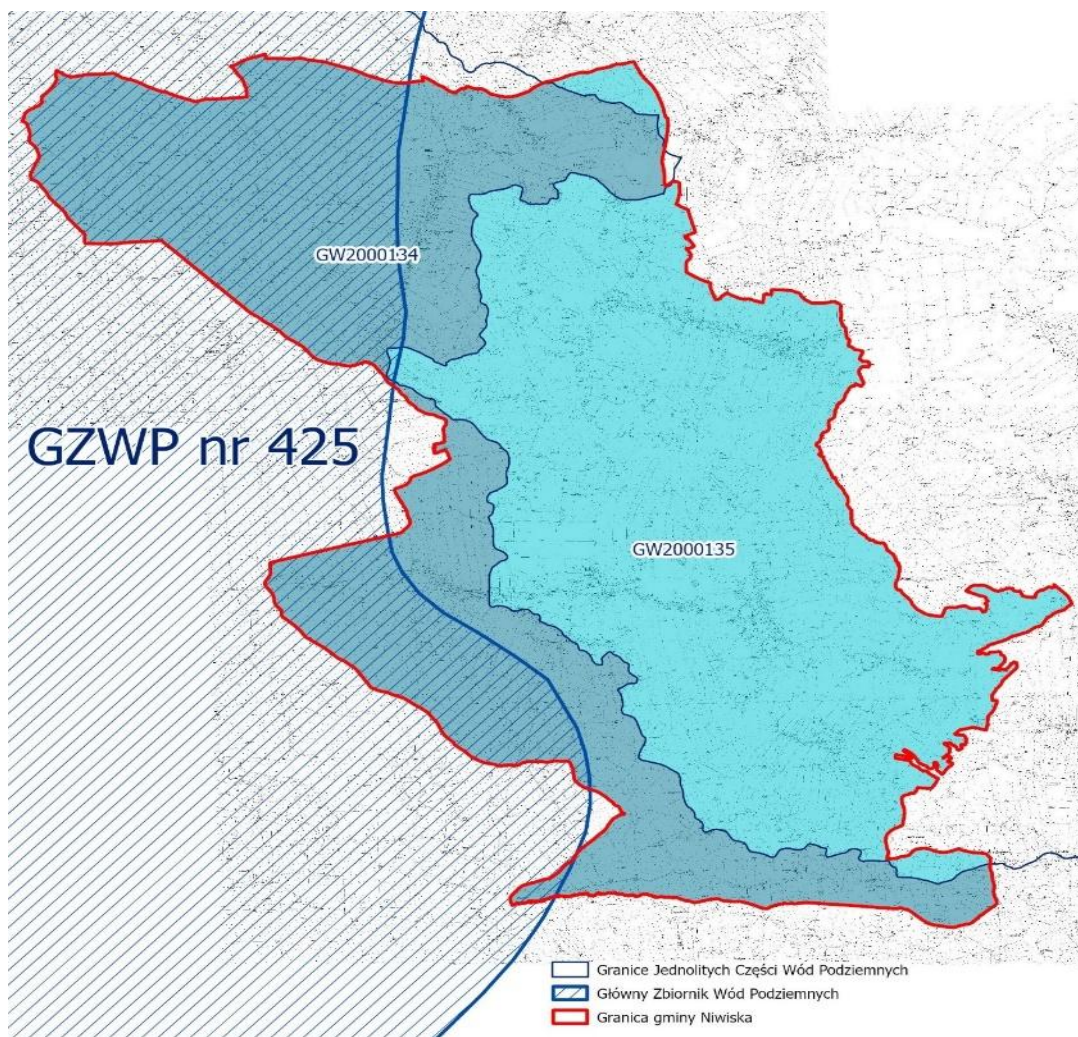
W gminie Niwiska wydzielić można dwa obszary o zróżnicowanych warunkach występowania wód podziemnych:

- **obszar I** – obejmuje Równinę Tarnobrzeską i tereny Płaskowyżu Kolbuszowskiego, gdzie wody poziomu czwartorzędowego występują w osadach piaszczystych lub piaszczysto-żwirowych pochodzenia aluwialnego i wodno-lodowcowego o różnej miąższości. Zasilane są one przez infiltrujące wody opadowe i roztopowe. Procesowi infiltracji sprzyja brak lub niewielka miąższość warstw izolujących reprezentowanych przez utwory spoiste;
- **obszar II** – obejmuje fragmenty Płaskowyżu Kolbuszowskiego, w podłożu, którego występują osady wodno-lodowcowe wykształcone jako gliny i pyły. W tych obszarach wody poziomu czwartorzędowego występują na różnej głębokości, tworząc lokalne

nieciągłe poziomy związane z wkładkami utworów piaszczystych lub piaszczysto-żwirowych o wydajności uzależnionej od wielkości obszaru alimentacyjnego.

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych, wg rozporządzenia z dnia 4 listopada 2023 r. (Dz. U. 2023 poz. 300), obszar gminy Niwiska zlokalizowany jest w dwóch JCWPd, a mianowicie: GW2000134 i GW2000135.

Rysunek 2. Jednolite części wód podziemnych

- jednolita część wód podziemnych **GW2000134**, obejmuje północno-zachodnie, zachodnie i południowe tereny gminy Niwiska. Jest to obszar monitorowany.

Ocena stanu wód (2019 r.):

- stan chemiczny – dobry;
- stan ilościowy – dobry;
- stan ogólny JCWPd – dobry.

Taki stan wód, jak wyżej, dotyczy również roku: 2012, 2016, 2019. Jest to JCWPd nie zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego. Celem środowiskowym dla tej JCWPd jest:

- stan chemiczny – dobry;
- stan ilościowy – dobry.

Ta JCWPd przeznaczona jest do poboru wody potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie:

Typ obszaru	Liczba obszarów w JCWPd
Parki narodowe	0
Rezerваты przyrody	4
Parki krajobrazowe	1
Obszary Natura 2000 – OSO	1
Obszary Natura 2000 – SOO	3
Obszary chronionego krajobrazu	6
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	0
Stanowiska dokumentacyjne	0
Użytki ekologiczne	22
Pomniki przyrody	0

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

- JCWPd **GW2000135**, obejmuje centralne i wschodnie obszary gminy Niwiska. Jest to obszar monitorowany.

Ocena stanu wód (2019 r.):

- stan chemiczny – słaby;
- stan ilościowy – dobry;
- stan ogólny JCWPd – słaby.

Ta JCWPd jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego. Celem środowiskowym dla tej JCWPd jest:

- dobry stan chemiczny, z wyłączeniem przekroczeń wartości progowej dobrego stanu w przypadku wskaźników: K, Fe, Mn, As, pH, Al, SO₄, TOC;
- stan ilościowy dobry.

Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych:

- odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej – czasowe;
- odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej – mniej rygorystyczny cel.

Ta JCWPd przeznaczona jest do poboru wody potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie:

Typ obszaru	Liczba obszarów w JCWPd
Parki narodowe	0
Rezerваты przyrody	1
Parki krajobrazowe	0
Obszary Natura 2000 – OSO	1
Obszary Natura 2000 – SOO	2
Obszary chronionego krajobrazu	2
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	0
Stanowiska dokumentacyjne	0
Użytki ekologiczne	14
Pomniki przyrody	0

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Północno-zachodnia część obszaru gminy oraz jej południowo-zachodnie fragmenty znajdują się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”.

Granice GZWP nr 425 zostały przedstawione w dokumentacji hydrologicznej zatwierdzonej decyzją MOŚZNiL nr KDHI/01306037/97 z dnia 18 lipca 1997 r., zmienione decyzją MŚ nr DGiKGhg-4731-40/6909/55581/11/MJ z dnia 15 grudnia 2011 r. Jest to największy zbiornik wód podziemnych w obszarze Północnego Podkarpacia.

W obszarze gminy Niwiska, obszar zbiornika charakteryzuje się słabą izolacją od powierzchni terenu, co stwarza realne zagrożenie dla stanu wód podziemnych, przez potencjalne zanieczyszczenia infiltrujące wraz z zasilającymi je wodami opadowymi i roztopowymi.

4.3. Ujęcia wód dla zaopatrzenia mieszkańców w wodę

Zaopatrzeniem mieszkańców gminy Niwiska w wodę zajmuje się Zakład Usług Komunalnych.

Na terenie gminy zlokalizowane są dwa ujęcia wody – w Niwiskach i w Przyłęku.

Ujęcie wody w Niwiskach składa się z trzech studni głębinowych. Dwie studnie zlokalizowane są na działce nr 2584, są to studnie S-1A i S-2A. Trzecia studnia (S-3) zlokalizowana jest na działce o nr ewidencyjnym 2574/2.

Głębokość studni wynosi:

- S-1A – 23,0 m;
- S-2A – 22,0 m;
- S-3 – 24,8 m.

Studnia S-1A uruchomiona została we wrześniu 1998 r., studnia S-2A – w październiku 2012 r., studnia S-3 – w listopadzie 2023 r.

Wydajność studni:

- S-1A – 48,0 m³/h;
- S-2A – 44,8 m³/h;
- S-3 – 48,0 m³/h.

Dla poszczególnych studni ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej – decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Jaśle RZ.ZUZ.2.421.200.173.2018. Dla studni nr S-3, decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Jaśle z dnia 20 lutego 2024 r.

Dla ujęcia w Niwiskach wydano pozwolenie wodno-prawne nr RZ.ZUZ.2.4210.456.2023.MB-K z dnia 27 listopada 2023 r.

Produkcja wody z ujęcia Niwiska w 2023 r. wyniosła średnio 302 m³/dobę, rzeczywista wydajność ujęcia wyniosła 768 m³/dobę.

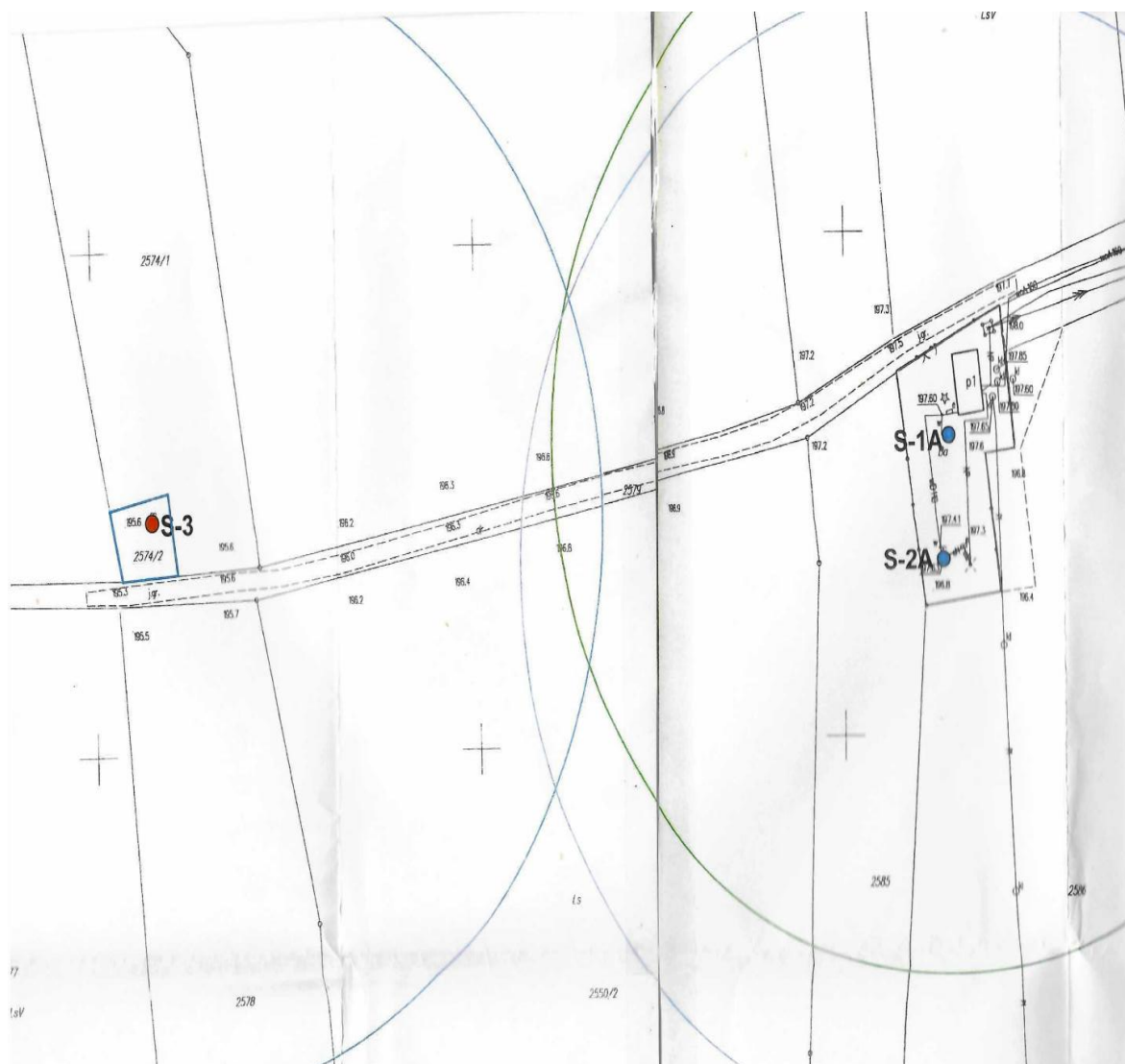
Z ujęcia wody w Niwiskach zaopatrywane są miejscowości:

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców korzystających z wody z ujęcia
Niwiska	1567
Trześń	644
Hucisko	440
Zapole	292
Leszcze	266

Dla studni ujęcia wody w Niwiskach ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej:

- dla studni S-1A i S-2A są to strefy o nieregularnym kształcie, obejmujące teren działki o nr ewidencyjnym 2584 (przedstawiona na załączniku graficznym);
- dla studni S-3 w kształcie czworokąta o wymiarach 15,4 x 14,5 x 16,7 [m].

Rysunek 3. Ujęcie wody w miejscowości Niwiska wraz ze strefami ochrony bezpośredniej

Ujęcie wody w Przyłęku składa się z dwóch studni głębinowych. Studnia S-1A zlokalizowana jest na działce o nr ewidencyjnym 1231. Jej głębokość wynosi 28,3 m, a wydajność 30 m³/h. Studnia użytkowana jest od listopada 2017 roku. Studnia S-2B zlokalizowana jest na działce o nr ewidencyjnym 1088/1. Głębokość studni wynosi 28,5 m, a jej wydajność wynosi 24 m³/h.

Pozwolenie wodno-prawne dla ww. ujęcia zostało wydane decyzją OŚ.6341.12.2017 z dnia 10 lipca 2017 r.

Produkcja wody ujęcia w Przyłęku w 2023 roku wyniosła średnio 306 m³/dobę, rzeczywista wydajność ujęcia wyniosła 650 m³/dobę.

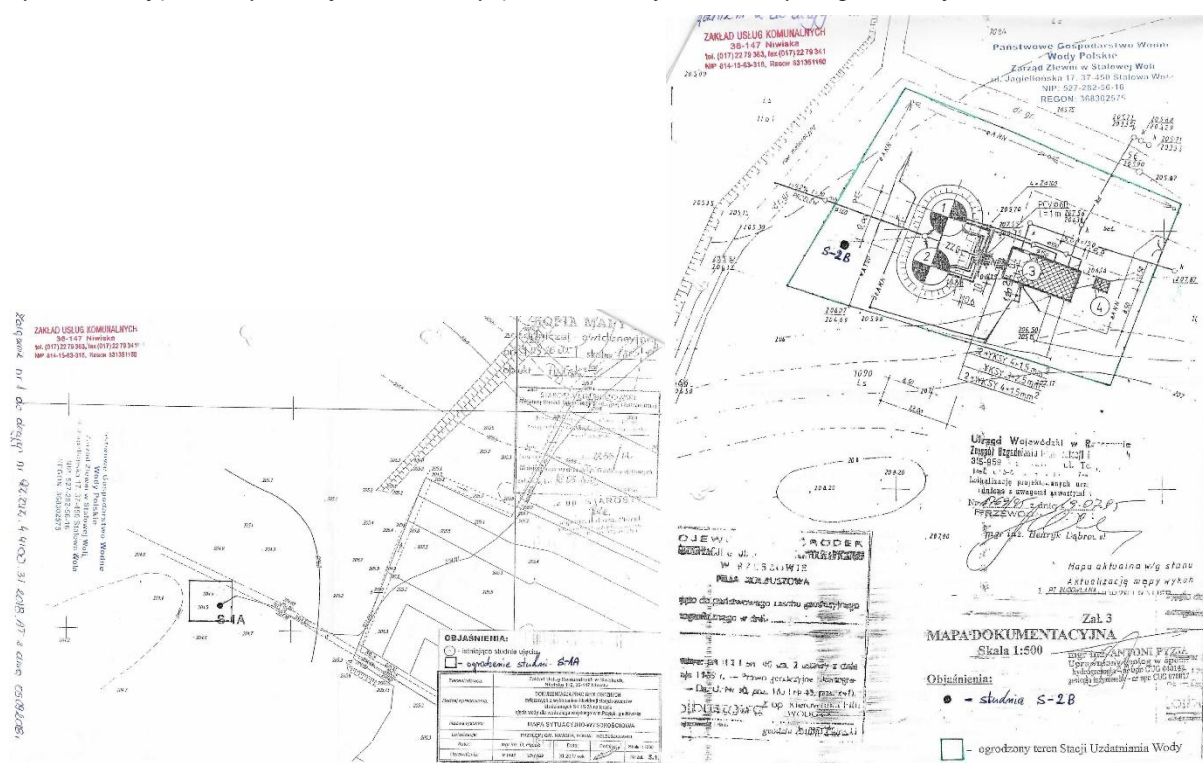
Z ujęcia zlokalizowanego w Przyłęku zaopatrywane są miejscowości:

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców korzystających z wody z ujęcia
Przyłęk	810
Hucina	506
Kosowy	826
Siedlanka	791

Dla studni reprezentujących ujęcie wody w Przyłęku ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Stalowej Woli z dnia 5 września 2018 r.:

- dla studni S-1A w formie prostokąta o wymiarach 18,5 x 19,0 [m];
- dla studni S-2B w kształcie czworokąta o wymiarach 62,0 x 43,0 x 57,0 x 38,0 [m].

Rysunek 4. Ujęcie wody w miejscowości Przyłęk wraz ze strefami ochrony bezpośredniej

Długość sieci wodociągowej jaka obsługuje 9 miejscowości w gminie Niwiska wynosi 108,0 km. Woda dostarczana jest do 1879 mieszkańców.

4.4. Gospodarka wodno-ściekowa

W granicach gminy Niwiska sieć kanalizacyjna znajduje się w 8 miejscowościach, bez miejscowości Leszcze. Długość sieci kanalizacyjnej w granicach gminy wynosi 161,5 km, w tym 23,1 km to kolektory tłoczne. Długość przyłączy wynosi 12,4 km.

Ścieki odbierane są od 1553 dostawców. Z kanalizacji korzysta około 5700 mieszkańców gminy.

W granicach gminy, w miejscowościach: Niwiska, Przyłęk, Kosowy i Hucisko zlokalizowane są przepompownie ścieków:

- Niwiska – dwa zbiorniki po 150 m³, zlokalizowane są na działce o nr ew. 277/2;
- Przyłęk – dwa zbiorniki po 150 m³, zlokalizowane na działce o nr ew. 1088/1;
- Kosowy – trzy zbiorniki po 100 m³, zlokalizowane na działce o nr ew. 1314;
- Hucisko – dwa zbiorniki po 40 m³, zlokalizowane na działce o nr ew. 23/4.

W obszarze gminy Niwiska nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, co potwierdzają mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego opracowane w 2020 roku.

5. WARUNKI KLIMATYCZNE

5.1. Ogólna charakterystyka warunków klimatycznych

Jednym z elementów środowiska przyrodniczego, mający znaczący wpływ na jakość życia człowieka, jest klimat. Jak znaczny jest to wpływ, jakie koszty ponosi społeczeństwo lub każdy człowiek, obserwujemy w ostatnich latach we wszystkich strefach klimatycznych.

Na warunki klimatyczne wpływa wiele czynników, które powodują ich zróżnicowanie w skali kraju, co prowadzi do wyodrębnienia dzielnic klimatycznych, cechujących się odmiennymi warunkami termicznymi, wilgotnościowymi, zróżnicowaniem wielkości opadów, itp. Prace nad regionalizacją klimatyczną w obszarze Polski prowadzili: E. Romer, R. Gumiński, W. Okołowicz i inni.

Według podziału E. Romera, gmina Niwiska położona jest w rejonie zaliczonym do klimatu „podgórskich nizin i kotlin”. Region ten charakteryzuje się surowymi zimami i ciepłymi latami. Opady średnie roczne są większe niż na obszarach nizinnych Polski. Przeważają wiatry z zachodniej połowy horyzontu z przewagą kierunku zachodniego. Elementami charakteryzującymi warunki klimatyczne są: temperatura powietrza, wilgotność, zachmurzenie, mgły, opady, stosunki anemometryczne.

Temperatura

Warunki termiczne wykazują dużą zależność od wyniesienia nad poziom morza, rzeźby i ekspozycji terenu i jego pokrycia oraz szaty roślinnej i głębokości zalegania wód podziemnych.

Najniższe temperatury w rejonie Płaskowyżu Kolbuszowskiego i Równiny Tarnobrzeskiej notowane są w miesiącu styczniu. Natomiast najwyższe temperatury notowane są w lipcu. Wiosna cechuje się znaczną zmiennością temperatur. Lato ma

najczęściej charakter upalny, a jesień jest stosunkowo ciepła i długa. Przymrozki notowane są w okresie od września do maja, średnio w roku notowane jest około 122 dni z przymrozkami.

Wilgotność względna powietrza

Wartości wilgotności względnej w terenach zabudowanych, w obszarze których występują powierzchnie utwardzone są niższe niż na terenach otwartych, zielonych.

W ciągu roku najniższe wartości wilgotności względnej notowane są w okresie zimy, z maksimum w grudniu. Natomiast wiosna cechuje się nieco wyższymi wartościami wilgotności względnej. Jesień to okres w ciągu roku charakteryzujący się większymi wartościami wilgotności powietrza.

W przebiegu dobowym, najniższe wartości wilgotności względnej występują w godzinach wczesnopopołudniowych, a najwyższe wartości wilgotności względnej osiąga w porze nocy.

W układzie przestrzennym gminy, wyższymi wartościami wilgotności względnej cechują się doliny, w szczególności doliny większych cieków – Świerczówka, Trześniówka, Kanał Grądzki oraz doliny ich dopływów, gdzie występują tereny podmokłe lub niewielkie zbiorniki wód powierzchniowych.

Mgły

Mgły jest to zjawisko ściśle związane z temperaturą powietrza i jego wilgotnością.

W ciągu roku notowane jest średnio około 45 dni z mgłą. Najczęstszym okresem występowania mgieł jest okres jesieni i zimy, z maksimum w październiku.

Na występowanie mgieł radiacyjnych szczególny wpływ ma rzeźba terenu. Stąd na ich występowanie głównie narażone są doliny rzeczne. Zasięg poziomy mgieł radiacyjnych osiąga zazwyczaj kilkanaście metrów. Z ich pojawieniem się związana jest inwersja temperatury powietrza, na terenach jej występowania. Zasięg występowania mgieł radiacyjnych ma wpływ na określenie przydatności dla lokalizowania zabudowy mieszkaniowej.

Zachmurzenie

Średnio w roku, w rejonie Płaskowyżu Kolbuszowskiego notuje się około 45 dni pogodnych i około 120 dni pochmurnych. Najpogodniejszym okresem jest okres od lipca do września. Natomiast okresem o większym zachmurzeniu jest okres od listopada do lutego, z maksimum w grudniu.

Zachmurzenie jest czynnikiem wpływającym na wielkość promieniowania całkowitego. Prowadzone od szeregu lat badania wykazały, że głównym czynnikiem wpływającym na wielkość promieniowania nie jest zachmurzenie, a zanieczyszczenie powietrza.

W obszarze gminy Niwiska, poza zakładem zajmującym się obróbką marmurów oraz wytwórnią mas bitumicznych, nie występują obiekty produkcyjne mające wpływ na stan powietrza atmosferycznego.

W omawianym obszarze dominuje emisja zanieczyszczeń, której źródłem jest zabudowa mieszkaniowa. Jak wynika z raportu dotyczącego stanu powietrza w strefie podkarpackiej, do której zaliczana jest gmina Niwiska, stan powietrza nie budzi zastrzeżeń. Znaczny udział terenów leśnych, duże powierzchnie terenów otwartych – łąk, pastwisk, terenów upraw oraz liczne tereny zadrzewione i zakrzewione, odgrywają decydującą rolę w utrzymaniu dobrego stanu powietrza, pochłaniając zanieczyszczenia gazowe, a w zamian emitując tlen.

Opady atmosferyczne

Opady atmosferyczne są czynnikiem sprzyjającym oczyszczaniu powietrza. Obszar gminy Niwiska otrzymuje około 700 mm opadu, który nie jest rozłożony równomiernie. Najwyższe sumy opadów notowane są w okresie lata (czerwiec i lipiec), z maksimum w lipcu, a najniższe w okresie jesieni.

Poszczególne okresy roku różnią się między sobą nie tylko ilością opadów, ale i ich charakterem. W okresie letnim opady mają często charakter burz. W ostatnich latach obserwuje się zmiany klimatyczne, a jednym z przejawów jest pojawienie się bardzo ulewnych, gwałtownych opadów, powodujących niekiedy bardzo duże straty mienia ludzi.

Opady śniegu występują od listopada do kwietnia. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez około 80 dni w roku, przy czym nie utrzymuje się ciągle z uwagi na częste odwilże.

W chłodnej porze roku niekorzystnym zjawiskiem są długie okresy bezopadowe. Wówczas z uwagi na niskie temperatury powietrza, działające źródła ogrzewania emitują do atmosfery zwiększone ilości pyłów i gazów – głównie dwutlenku siarki. Okres bezopadowy, w tym przypadku sprzyja zwiększeniu zanieczyszczeń emitowanych do powietrza.

Stosunki anemometryczne

Jednym z podstawowych elementów klimatu, wpływającym na warunki aerosanitarne są wiatry – ich kierunek i prędkości. Kierunki wiatrów uzależnione są od ogólnej cyrkulacji atmosferycznej, a jednocześnie są modyfikowane przez rzeźbę terenu obszaru gminy.

Na obszarze gminy Niwiska przeważają wiatry z kierunku zachodniego. Częste są również wiatry z kierunku południowego i południowo-zachodniego. Najmniejszą częstotliwość w ciągu roku wykazują wiatry północno-wschodnie i północne.

Klimat lokalny

Na terenie gminy, elementami o największym znaczeniu, kształtującymi klimat lokalny są przede wszystkim: rzeźba terenu, gęstość i wielkość cieków wodnych, pokrycie terenu, głębokość występowania wód gruntowych, zagospodarowanie terenu przez człowieka.

Większe zróżnicowanie warunków klimatu lokalnego występuje pomiędzy wyniesionymi obszarami gminy, terenami dużych kompleksów leśnych, a dolinami większych cieków i terenami z płytko występującymi wodami gruntowymi, terenami podmokłymi.

Zróżnicowanie termiczne ma wpływ na warunki wilgotnościowe. Większa wilgotność powoduje częstsze występowanie mgieł. Długie zaleganie mgieł wpływa na czas nasłonecznienia, utrudnia parowanie, zwiększa kondensację zanieczyszczeń, powoduje pogorszenie warunków bioklimatycznych.

W obszarze gminy Niwiska wydzielić można tereny:

- o korzystnych warunkach klimatu lokalnego, obejmujące obszary wysoczyzny plejstocénskiej Płaskowyżu Kolbuszowskiego – obszar ten cechuje się dobrymi warunkami przewietrzania, dobrymi warunkami nasłonecznienia, są to tereny o korzystnych warunkach bioklimatycznych;
- mniej korzystnymi warunkami klimatu lokalnego, cechują się tereny dolin rzecznych większych cieków, jakim są Świerczówka i Trześniówka – ich płaskie doliny cechują się gorszymi warunkami wilgotnościowymi.

Znaczną powierzchnię zajmują tereny leśne, które cechują się odmiennymi warunkami klimatu lokalnego w stosunku do terenów otwartych. W ich obszarze następuje obniżenie temperatury w okresie letnim, zwiększenie wilgotności, zmniejszenie prędkości wiatru. Obszary leśne modyfikują stosunki termiczne, pochłaniają i akumulują ciepło w porze dnia, a oddają je w porze nocy.

W terenach miejscowości o stosunkowo zwartej zabudowie mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, gdzie występują powierzchnie sztuczne, utwardzone obserwuje się większą akumulację ciepła. Na terenach tych obserwuje się pogorszenie podstawowych parametrów meteorologicznych w stosunku do terenów otaczających. Z uwagi na niewielką

powierzchnię i charakter zabudowy na terenie gminy Niwiska, wpływ tego typu zagospodarowania nie jest znaczącą odczuwalny.

5.2. Adaptacja do zmian klimatu

Od dłuższego czasu obserwowane, a także badane są niekorzystne zjawiska atmosferyczne dotyczące klimatu i jego zmian. Zmiany te przejawiają się:

- wzrostem średnich temperatur rocznych, a także miesięcznych;
- malejącą liczbą dni z temperaturą poniżej 0 °C;
- wzrostem liczby dni bardzo gorących, z temperaturą powyżej 25 °C i 30 °C;
- występowaniem susz glebowych i hydrologicznych;
- występowaniem bardzo gwałtownych i intensywnych opadów.

Obserwowane zmiany klimatyczne mają wpływ na gospodarkę rolną, leśną, wodną oraz życie i zdrowie ludzi.

Na wzrost skutków wysokich temperatur wpływ mają: powierzchnie utwardzone, intensywność zabudowy oraz emisja antropogeniczna. Taki rodzaj zabudowy w obszarze gminy Niwiska dotyczy tylko nielicznych miejscowości, a głównie ich terenów centralnych. Dlatego też zjawisko wpływu powierzchni utwardzonych na wzrost wysokich temperatur, ma znacznie ograniczony zasięg.

Wobec obserwowanych i potwierdzających się zmian klimatycznych niezbędne są działania mające na celu ochronę środowiska i ludzi. Dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców w obszarze gminy Niwiska należy:

- doliny rzeczne pozostawić w dotychczasowym stanie, niezabudowane, otwarte, zapewniające zachowanie funkcji klimatycznych, hydrologicznych i biologicznych;
- zachować tereny leśne, zakrzaczenia i zadrzewienia, tereny łąk i pastwisk zapewniających odpowiednią jakość powietrza, redukujących zanieczyszczenia, emitujących tlen – tereny leśne i zadrzewienia łagodzą skutki wysokich temperatur w terenach bezpośrednio z nimi sąsiadujących, zapewniają ich zaciszość;
- pozostawienie systemu dolin jako terenów otwartych zapewnia napływ chłodnego, czystego powietrza;
- zachować jak największy udział powierzchni biologicznie czynnej w terenach zabudowy mieszkaniowej;
- dążyć do zmniejszenia odpływu wód deszczowych na terenach zurbanizowanych poprzez ich retencjonowanie;

- zachować tereny podmokłe, zabagnione, niewielkie zbiorniki wodne;
- ograniczyć zanieczyszczenie powietrza, poprzez emisję niską, której źródłem są indywidualne źródła ciepła;
- dążyć do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii cieplnej.

Analizując zmiany jakie obserwujemy w odniesieniu do warunków klimatu lokalnego i uwarunkowań środowiskowych, przyrodniczych oraz zagospodarowania gminy Niwiska, należy podkreślić znaczącą rolę naturalnych uwarunkowań przyrodniczych mających duże znaczenie dla zapewnienia i ochrony warunków klimatycznych, do których należy zaliczyć:

- duży udział powierzchni leśnych (ok. 46% powierzchni gminy), uzupełnionych terenami zadrzewień i zakrzaczeń powstałych w wyniku naturalnej sukcesji, których wpływ na warunki klimatu lokalnego jest dominujący;
- tereny rolne, tj. łąki, pastwiska, tereny upraw uzupełniające korzystny wpływ terenów leśnych;
- system przyrodniczo-ekologiczny, tworzony przez tereny otwarte (tereny rolne, doliny rzeczne, lasy, zadrzewienia), o zróżnicowanej bioróżnorodności, zapewniający wymianę genów, gatunków roślin, migrację zwierząt;
- brak usług i przedsięwzięć zaliczanych do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Dla zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków klimatu lokalnego dążyć do ograniczenia emisji zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł energii.

6. CHARAKTERYSTYKA GLEB W OBSZARZE GMINY

Decydujący wpływ na zróżnicowanie gleb pod względem typu, rodzaju i gatunku mają czynniki: budowa geologiczna, rzeźba terenu, warunki klimatu lokalnego, stosunki wodne, roślinność oraz gospodarcza działalność człowieka.

Charakterystyki gleb i ich przydatność dla rolniczego ich wykorzystania dokonano przy wykorzystaniu opracowania dr A. Partyki „Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. rzeszowskiego”, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, 1989 r.

W obszarze gminy Niwiska gleby powstały głównie z osadów wodno-lodowcowych.

Występują tu gleby bielcowe właściwe, które wykształciły się przede wszystkim na utworach piaszczystych bardzo lekkich, pod lasami, gdzie jeszcze trwa proces bielcowania. Na obszarach poleśnych, na których rozwinęła się gospodarka rolna, proces bielcowania został zahamowany i gleby te pod wpływem upraw przekształciły się w gleby

pseudobielicowe lub brunatne. Gleby pseudobielicowe dzielą się na podtypy: gleby pseudobielicowe antropogeniczne, przemyte i odgórnie oglejone. Na Równinie Tarnobrzeskiej i Płaskowyżu Kolbuszowskim występują gleby pseudobielicowe antropogeniczne (przekształcone przez uprawy).

Występują tu również gleby brunatne kwaśne i brunatne wyługowane. Gleby brunatne wyługowane na terenie Płaskowyżu wytworzyły się głównie z glin i piasków zaglinionych. Są to gleby w większości optymalnie uwilgotnione, tylko niewielka część jest okresowo zbyt sucha. Miąższość poziomu próchniczego waha się w granicach od 18 do 25 cm. Należą do gleb ubogich w fosfor i średnio zasobnych w potas i magnez. Gleby brunatne kwaśne wykształciły się w przewadze z utworów ubogich w węglan wapnia. Są one z reguły ubogie we wszystkie, niezbędne dla roślin składniki pokarmowe. Miąższość poziomu próchniczego waha się najczęściej od 18 do 25 cm. Część tych gleb jest za sucha, a część okresowo podmokła.

Gleby pseudobielicowe wykształciły się z piasków gliniastych, częściowo utworów pyłowych piaszczystych. Są to najczęściej gleby kwaśne lub bardzo kwaśne i ubogie w przyswajalne składniki pokarmowe.

Czarne ziemie wytworzyły się ze skał macierzystych o różnym pochodzeniu geologicznym i różnym składzie granulometrycznym, w warunkach dużego uwilgotnienia, przy udziale roślinności łąkowej. Nie tworzą one większych powierzchni, występują w postaci niewielkich płątów, zlokalizowanych w obniżeniu terenu. Wśród czarnych ziem wyróżnia się: czarne ziemie właściwe oraz czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie.

Na obszarze Płaskowyżu Kolbuszowskiego w granicach gminy Niwiska występuje kompleks żytni dobry (kompleks 5). Obejmuje on gleby jakościowo znacznie słabsze w porównaniu do gleb kompleksu 4 (żytniego bardzo dobrego). Są to typowe gleby żytnio-ziemniaczane. Udaje się na nich również wiele innych roślin o mniejszych wymaganiach glebowych. Wysokość uzyskiwanych plonów zależy przede wszystkim od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych w ciągu okresu wegetacyjnego. Kompleks żytni słaby (kompleks 6) występuje na Równinie Tarnobrzeskiej, a także Płaskowyżu Kolbuszowskim. W kompleksie tym dominują zdecydowanie gleby brunatne wyługowane lub kwaśne oraz gleby pseudobielicowe. Urodzajność tych gleb jest znacznie niższa od gleb kompleksu 5. Dobór uprawianych roślin jest wyraźnie ograniczony. Plony żyta, ziemniaków i innych zależne są nie tylko od zabiegów agrotechnicznych, nawożenia, ale przede wszystkim od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych w okresie wegetacyjnym.

W obszarze gminy Niwiska przeważają gleby zaliczone do V i VI klasy użytków rolnych. Korzystnym elementem dla rolnictwa jest fakt położenia gminy w obszarze o łagodnej rzeźbie terenu, co powoduje, że nie są to tereny narażone na erozję gleb. Morfologia terenów nie stanowi utrudnienia czy przeszkody w mechanizacji prac polowych. Przewaga gleb o niskich klasach bonitacyjnych sprawia, że wymagają znacznych nakładów finansowych dla osiągnięcia lepszych plonów. Efekty są stosunkowo mało opłacalne wobec ponoszonych nakładów. Prowadzi to do rezygnacji z uprawy i odłogowanie terenów.

Gleby zaliczone do III klasy użytków rolnych oraz użytki zielone – łąki i pastwiska klasy III w obszarze gminy występują w granicach miejscowości Niwiska oraz w terenach położonych w części wschodniej i północno-wschodniej. Nie tworzą zwartych, większych kompleksów rolnych. Są to tereny o najkorzystniejszych warunkach dla upraw rolnych i powinny być wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Zdjęcie 3. Widok na Płaskowyż Kolbuszowski

Źródło: Wykonanie własne

7. STRUKTURA PRZYRODNICZA

Według podziału geobotanicznego Polski dokonanego przez W. Szafera, obszar gminy Niwiska położony jest w dziale Bałtyckim, pododdziale Kotlin Podgórskich, w krainie Kotliny Sandomierska, w okręgu Puszcza Sandomierska.

Zachodnią, północną i południową część gminy Niwiska zajmują lasy, których łączna powierzchnia wynosi 4449 ha, w tym powierzchnia lasów PGL 3305 ha. Zarządzane są one przez Nadleśnictwo Mielec, Tuszyna i Kolbuszowa. Gospodarka w nich oparta jest o obowiązujące *Plany urządzania lasów*, okresowo aktualizowane.

Głównymi zbiorowiskami w tych lasach są zespoły boru mieszanego świeżego, boru mieszanego wilgotnego, lasu mieszanego świeżego i lasu mieszanego wilgotnego. Zespół boru mieszanego tworzą: sosna z domieszką dębu szypułkowego, dębu czerwonego i brzozy brodawkowatej, buka, rzadko jodły. W podszybie występuje jarzab pospolity i jałowiec. Runo zdominowane jest przez borówkę czarną z towarzyszeniem wrzосу zwyczajnego i orlicy pospolitej, licznych porostów, w tym chrobotków. W miejscach suchszych całkowicie brak roślin naczyniowych, natomiast w miejscach bardziej żyznych i wilgotniejszych występuje także gwiazdnica wielkokwiatowa. Na przydrożach, w miejscach prześwieconych pojawia się niezbyt często żarnowiec miotlasty.

Suche i ciepłe zbocza południowe oraz szczyty wydm porasta bór mieszany świeży. W jego drzewostanie dominuje sosna, która jest gatunkiem dominującym. W poszyciu występuje buk i dąb, a w runie występują borówka czarna i brusznica, konwalia majowa, kokoryczka wonna.

Tereny równinne i nieznacznie nachylone porasta las świeży. W jego drzewostanach dominuje sosna, w runie borówka czarna i brusznica oraz rokitnik pospolity.

Mniejszy udział powierzchniowy mają zespoły boru mieszanego wilgotnego porastającego wilgotne zagłębienia terenu o zmiennym w ciągu roku poziomie wód gruntowych.

Występujące na obszarze gminy lasy są lasami ochronnymi.

Flora chroniona

Do niej zaliczono chrobotka reniferowego. Jest to gatunek objęty ochroną częściową. Jego występowanie stwierdzono na rozproszonych stanowiskach, głównie w obrębie starszych płatów leśnych. Jest to gatunek pospolity i niezagrożony.

Fauna

W podziale na krainy zoogeograficzne [*Narodowy Atlas Polski* – Jaczewski, 1973 r.] tereny w granicach gminy Niwiska, położone są w krainie Niziny Sandomierskiej. Większość gatunków kręgowców to przedstawiciele fauny niżowej. Populacja ssaków związana jest głównie z terenami leśnymi. Najczęściej spotykane są tu: sarna, dzik, lis, kuna, jelen, borsuk. Rzadko występuje gronostaj, łasica, łaska, orzesznica.

Najliczniejszą grupę stanowią ptaki. Powszechnie występują tu ptaki gnieźdzące się w lesie, a żerujące na przyległych terenach otwartych. W terenach leśnych występują następujące gatunki ptaków:

- krogulec;	- wrona siwa;	- pierwiosnek;
- kobuz;	- sójka;	- piecuszek;
- pustułka;	- wilga;	- świstunka leśna;
- kukułka;	- bogatka;	- świergotek
- dudek;	- czubatka;	drzewny;
- dzięcioł duży;	- śpiewak;	- gąsiorek;
- skowronek;	- kos;	- zięba;
- berka;	- rudzik;	- trznadel.

Wśród wymienionych gatunków większość podejmuje próby lęgów i żeruje w obrębie lasu. Na obrzeżach lasu i poza obszarem występuje kobuz, pustułka i dudek, które szukają pożywienia na pobliskich polach i łąkach, a także skowronek, lerka, wrona siwa, gąsiorek i trznadel gnieźdzące się i żerujące poza obszarem leśnym. Najliczniejszym z wymienionych gatunków pól i łąk jest skowronek.

Na terenach leśnych, porośniętych w zdecydowanej większości sosną z niewielką ilością drzew liściastych, a zwłaszcza dębu i brzozy, występują głównie ptaki wróblowate, wśród których dominuje zięba i śpiewak.

Szacę roślinną w pozostałym obszarze gminy tworzą nieleśne zbiorowiska antropogeniczne, roślinność segetalna towarzysząca uprawom zbożowym i okopowym, półnaturalne łąki i pastwiska. Z terenami zabudowanymi i przydrożnymi związana jest roślinność ruderalna. Zespoły łąkowe związane są z dolinami większych cieków. Bardzo rozpowszechnione są zespoły muraw piaszkowych, tworzące rozległe płaty na suchych ekstensywnych pastwiskach, ugorach, poboczach dróg gruntowych, głównie na ubogich glebach piaszczystych.

8. OBSZARY CHRONIONE

8.1. Prawne formy ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu

Na terenie gminy Niwiska występują obszary i obiekty objęte ochroną z uwagi na wartości przyrodnicze i krajobrazowe (zgodnie z ustawą o ochronie przyrody). Do ww. obszarów należą:

- obszar Natura 2000 PLB180005 „Puszcza Sandomierska”;
- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu;

- pomniki przyrody;
- użytki ekologiczne;
- fragment granicy gminy stanowi północno-wschodnią granicę rezerwatu „Buczyna w Cyrance”

Zdjęcie 4. Pomniki przyrody w Leszczach

Źródło: Wykonanie własne

Obszar Natura 2000 PLB180005 „Puszcza Sandomierska”

Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków, obejmujący znaczny obszar w środkowej części Kotliny Sandomierskiej. Niegdyś był to zwarty rozległy kompleks leśny, obecnie został mocno podzielony przez tereny zabudowane, tereny rolnicze i sieć drogową. Nadal jest to jeden z większych obszarów leśnych w obszarze kraju, o dużym zróżnicowaniu siedliskowym i różnorodności ekosystemów. Puszcza Sandomierska jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoj kraski i podgorzałki. Liczna jest populacja derkacza, gąsiorka, jarzębiatki i ortolana.

Przedmiotem ochrony są także: bocian czarny, bocian biały, błotniak stawowy, lelek, rybitwa rzeczna.

W obszarze Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” występują:

- ptaki związane z terenami rolniczymi, np. kraska, dudek, gąsiorek;
- ptaki środowisk łąkowych – derkacz, kropiatka;
- ptaki środowisk wodnych – podgorzałka, mewa czarnogłowa, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna;
- ptaki siedlisk leśnych – dzięcioł średni, dzięcioł czarny, lelek, bielik, orlik krzykliwy, muchołówka białoszyja.

Obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” w granicach gminy Niwiska obejmuje północno-zachodnie tereny położone pomiędzy drogą wojewódzką nr 875, a drogą Przylęk-Ostrowy. Są to głównie tereny leśne, jedynie zabudowie w miejscowości Przylęk towarzyszą pastwiska, łąki i tereny rolne.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 20 listopada 2023 roku, ustanowiono Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” – PLB180005. Plan tej obejmuje obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”, z wyłączeniem pokrywających się z nim gruntów PGL Lasy Państwowe, dla których ustanowiono Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Mielec, Kolbuszowa, Tuszyna. W części obszaru Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” znajdującej się poza terenami PGL nie wyznaczono terenów siedlisk chronionych.

Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Cały obszar gminy Niwiska znajduje się w granicach Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar ten funkcjonuje na mocy rozporządzenia Nr 79/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, które to rozporządzenie ulegało zmianom w latach: 2010, 2013, 2016. Kolejna zmiana to uchwała Nr XLII/739/17 Sejmiku Woj. Podkarpackiego z dnia 25 września 2017 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXIX/785/13 Sejmiku Woj. Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie MKGOCHK.

Utworzenie ww. obszaru chronionego miało na celu zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, potencjału jaki ten teren reprezentuje dla

turystyki i wypoczynku, a także zachowanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i funkcji korytarzy ekologicznych.

Na terenie powyższego obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk i innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy ustanowiono 6 pomników przyrody, są to:

- 1) Lipa szerokolistna – *Tilia platyphyllos* o obwodzie 360 cm, zlokalizowana na dz. o nr ew. 738/12 w obrębie Przyłęk. Data ustanowienia 11 listopada 1982 r. Pomnik jednoobiektowy. Brak danych o dokumencie;

- 2) Lipa szerokolistna – *Tilia platyphyllos* o obwodzie 410 cm, zlokalizowana na dz. o nr ew. 738/12 w obrębie Przyłęk. Data ustanowienia 11 listopada 1982 r. Pomnik jednoobiektowy. Brak danych o dokumencie;
- 3) Dąb szypułkowy – *Quercus robur* o obwodzie 452 cm, zlokalizowany na dz. o nr ew. 1086/6 obr. Niwiska. Pomnik jednoobiektowy. Decyzja Wojewody Rzeszowskiego SGW/7140-35/82 z dnia 11 listopada 1982 r. o uznaniu za pomnik przyrody;
- 4) trzy Dęby szypułkowe – *Quercus robur* o obwodzie 603,412,390 cm, zlokalizowane na dz. o nr ew. 1060/4, 1061 obr. Niwiska. Pomnik wieloobiektowy. Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr RLS VI-7140-6/79 z 9 stycznia 1979 r.;
- 5) Lipa szerokolistna – *Tilia platyphyllos* o obwodzie 710 cm, zlokalizowana na dz. o nr ew. 1519 w obrębie Niwiska. Data ustanowienia 11 listopada 1982 r. Decyzja Nr SGW.V-7140-34/82 o uznaniu za pomnik przyrody. Pomnik jednoobiektowy.
- 6) Dąb szypułkowy – *Quercus robur* o obwodzie 679 cm, zlokalizowany na dz. o nr ew. 83/3 obr. Leszcze. Pomnik jednoobiektowy. Decyzja Nr RLS.VI-7140-7/82 w sprawie uznania za pomnik przyrody z dnia 23 stycznia 1982 r.

W miejscowości Kosowy (naprzeciw szkoły, w sąsiedztwie stadionu) znajduje się dąb, który należałoby objąć ochroną, jako pomnik przyrody.

Zdjęcie 5. Dąb wskazany do objęcia ochroną jako pomnik przyrody

Źródło: Wykonanie własne

Użytki ekologiczne

Ustanowiono 4 użytki ekologiczne (bez nazwy). Ich lokalizację naniesiono na Mapie oceny warunków ekofizjograficznych.

Rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody „Buczyna w Cyrance na Płaskowyżu Kolbuszowskim” obejmuje fragment terenu lasu powierzchniowo położonego poza obszarem gminy Niwiska, przylegającego od północy do granicy administracyjnej gminy Niwiska.

8.2. Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne wyznaczono w *Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce* [W. Jędrzejewski, Nowak, S. Stachura, K. Skierczyński i inni]. Opracowanie wykonane w 2005 r. zostało zaktualizowane w latach 2010-2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży.

W ramach projektu ze środków EEA/EOG we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot, opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej. Północno-zachodnie tereny gminy położone są w granicach korytarza ekologicznego GKPd-2C Roztocze Bieszczady. W roku 2012 wyznaczono korytarze ekologiczne: Puszcza Sandomierska oraz Puszcza Sandomierska – Pogórze Strzyżowskie, korytarze ekologiczne migracji dużych ssaków wykorzystują rozległe tereny leśne zajmujące północno-zachodnie, zachodnie i południowe tereny leśne w granicach gminy.

9. STAN I ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA

9.1. Stan powietrza atmosferycznego

Dla scharakteryzowania stanu powietrza na terenie gminy Niwiska wykorzystano dane zawarte w opracowaniu sporządzonym przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska – *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim – raport wojewódzki za rok 2023*, Rzeszów, kwiecień 2024 r.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje corocznej oceny jakości powietrza w strefach. Obowiązek ten wynika z przepisów prawa Unii Europejskiej, przeniesionego do prawa krajowego.

Krajowymi aktami prawnymi, określającymi obowiązki, zasady i kryteria oceny jakości powietrza są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024 poz. 54);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. – w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2021 poz. 845);
- rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. – w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2020 poz. 2279, z późn. zmianami).

W 2023 roku na terenie województwa podkarpackiego, na potrzeby rocznej oceny stanu powietrza prowadzono pomiary na stałych stanowiskach, które obejmowały pomiary automatyczne i pomiary manualne. W 2023 roku na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 19 stacji pomiarowych, na których pomiary realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Centralne Laboratorium Badawcze, oddział w Rzeszowie. Monitoring dotyczył pomiarów stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} w powietrzu oraz pomiarów ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Celem prowadzenia rocznych ocen jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze stref, wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania stężeń zanieczyszczeń w określonych regionach.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do strefy. Strefy stanowią:

- aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.;
- miasta o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tys.;
- pozostały obszar województwa niewchodzący w skład wyżej wymienionych aglomeracji i miast.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska w województwie podkarpackim wydzielono dwie strefy: strefę miasto Rzeszów i strefę podkarpacką. Gmina Niwiska znajduje się w strefie podkarpackiej.

Dla strefy podkarpackiej oceny dokonano pod kątem zdrowia ludzi i pod kątem ochrony roślin. W oparciu o uzyskane wyniki dokonano oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi

w zakresie zanieczyszczeń gazowych w roku 2023, dotyczy to: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu. Stężenia wymienionych zanieczyszczeń gazowych osiągały na

terenie województwa stężenia nieprzekraczające obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych. Pozwoliło to na zakwalifikowanie strefy podkarpackiej pod względem zanieczyszczenia tymi substancjami do klasy A.

W strefie podkarpackiej został w 2023 roku dotrzymany średnioroczny poziom dopuszczalny oraz dobowy poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM₁₀. Strefa podkarpacka zaliczona została do klasy A. Należy zaznaczyć, że głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja antropogeniczna, w tym w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu, emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego.

Za wielkość emisji tlenków azotu odpowiada transport. Transport drogowy jest źródłem nie tylko emitowanych tlenków azotu, ale także zanieczyszczeń powstających w wyniku ścierania się opon, hamulców, powierzchni jezdni. W obszarze gminy Niwiska drogą o dużym natężeniu ruchu jest droga wojewódzka nr 875.

Funkcjonujące w obszarze Przylęku zakłady obróbki marmurów i wytwórnia mas bitumicznych nie są źródłem zapylenia przekraczającego dopuszczalne normy. Występujące na terenie gminy zakłady usługowe o różnej funkcji są to zakłady niewielkie, nie stwarzające uciążliwości dla środowiska i mieszkańców.

Lokalnymi źródłami emisji zanieczyszczeń jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. Jest ona głównym źródłem tzw. „emisji niskiej”, której źródłem są indywidualne źródła ciepła wykorzystujące do ogrzewania paliwa stałe.

Roczna ocena wyników dla wszystkich zanieczyszczeń w ocenie rocznej dokonanej pod kątem klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń za rok 2023

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)	B(a)P	PM _{2,5}
PL1802	strefa podkarpacka	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A ²

¹ dla ozonu poziom – celu długoterminowego strefa uzyskała klasę D2;

² dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny faza I – strefa uzyskała klasę A.

Źródło: Raport wojewódzki za rok 2023

Klasy stref dla oceny poszczególnych zanieczyszczeń za rok 2023, dokonanej w celu ochrony roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
PL1802	strefa podkarpacka	A	A	A1

Ocena jakości powietrza za rok 2023 – dla strefy podkarpackiej:

- Zanieczyszczenia gazowe objęte badaniami w roku 2023 tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen i ozon (kryterium ochrony zdrowia) oraz dwutlenek siarki, tlenek azotu i ozon (kryterium ochrony roślin) osiągnęły na terenie województwa stężenia nieprzekraczające obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych zarówno ze względu na ochronę zdrowia ludzi, jak i roślin. Pozwoliło to na zakwalifikowanie strefy podkarpackiej, pod względem zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami dla obu kryteriów do klasy A.
- W strefie podkarpackiej nie został dotrzymany poziom **celu długoterminowego** ozonu, tak w kryterium ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin. Strefa otrzymała klasę D2. Gmina Niwiska należy do terenów, gdzie przekroczony został poziom celu długoterminowego. Wzrost stężeń ozonu rejestrowany w sezonie letnim spowodowany był obecnością w atmosferze jego prekursorów, w dużej mierze warunkami meteorologicznymi.
- Wyniki badań powietrza atmosferycznego prowadzone w 2023 roku, wykazały dotrzymanie średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5}, w kryterium ochrony zdrowia. Strefa podkarpacka otrzymała klasę A1.
- Nie zostały także przekroczone wartości poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ – w kryterium ochrony zdrowia ludzi.
- Dla metali w pyłe zawieszonym PM₁₀ (arsen, kadm, nikiel, ołów) poziomy docelowe i dopuszczalne zostały dotrzymane.
- W strefie podkarpackiej tylko w 3 obszarach wystąpiło przekroczenie docelowego stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Gmina Niwiska należy do terenów, gdzie nie notowano przekroczeń ww. zanieczyszczenia. Należy zaznaczyć, że rok 2023, to drugi z kolei rok obniżania się stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, a także obniżania się wartości zanieczyszczeń – pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}.

Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w gminie Niwiska (na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023, wykonanego przez IOŚ-PIB:

Gmina	Kod terytorium	PM10 średnia roczna [µg/m ³]			PM10 36max [µg/m ³]			PM2,5 średnia roczna [µg/m ³]			B(a)P średnia roczna [µg/m ³]		
		min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia
Niwiska	1806042	15,7	17,1	16,3	25,4	27,1	26,1	11,0	12,0	11,4	0,23	0,45	0,33

Źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB

Dopuszczalny poziom stężenia PM10 (dobowy) – 50 µm/m³;

36max wartość dobowego stężenia PM10 – 50 µm/m³;

Dopuszczalny poziom średnioroczny PM10 – 40 µm/m³;

Dopuszczalna wartość poziomu średniorocznego PM2,5 – 20 µm/m³;

Dopuszczalna wartość poziomu średniorocznego B(a)P – 1ng/m³.

9.2. Zakłady produkcyjne i usługowe

Na obszarze gminy zlokalizowane są niewielkie zakłady usługowe o różnych funkcjach, głównie w terenach zabudowy mieszkaniowej, których działalność nie stwarza uciążliwości dla otoczenia.

W północnej części miejscowości Przyłęk funkcjonują: zakład obróbki marmurów i wytwórnia mas bitumicznych. Wytwórnia ta funkcjonuje już od kilkunastu lat. Początkowo należała do firmy POLDIM w Mielcu. Z uwagi na rodzaj działalności, firma wystąpiła do Wójta Gminy Niwiska o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgody na realizację przedsięwzięcia. Wójt Gminy wszczął postępowanie w tej sprawie i wystąpił o opinię do odpowiednich organów (RDOŚ w Rzeszowie, PPIS w Kolbuszowej). RDOŚ w Rzeszowie wskazał jako właściwy organ do wydania wymaganej opinii Starostę Kolbuszowskiego. Organ ten oraz PPIS w Kolbuszowej uznali, że wymienione przedsięwzięcie nie wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Wójt Gminy Niwiska wydał postanowienie zgodne ze stanowiskiem Starosty (znak: L.UG.SR-7625/7/08/09 z dnia 6 lutego 2009 r.).

Aktualnie wytwórnia mas bitumicznych (otaczarnia) należy do Przedsiębiorstwa Robót Drogowych Sp. z o.o. w Mielcu. Przedsiębiorstwo podjęło prace polegające na budowie nowej linii do wytwarzania mas bitumicznych. Nowe zamierzenie inwestycyjne

realizowane będzie na terenie funkcjonującego zakładu, który położony jest na terenie dwunastu działek o łącznej powierzchni 6,7 ha. Nowa inwestycja zrealizowana będzie na trzech działkach o łącznej powierzchni 4,03 ha (nr ew. dział.: 21/1, 22/1, 27/1). Po zakończeniu montażu nowej linii do wytwarzania mas bitumicznych, dotychczasowa instalacja zostanie zdemontowana.

W związku z planowanymi zmianami i budową nowej linii Przedsiębiorstwa Robót Drogowych Sp. z o.o. w Mielcu, Wójt Gminy Niwiska wszczął postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgody na realizację przedsięwzięcia. Wójt gminy Niwiska zwrócił się pismem do: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kolbuszowej oraz Dyrektora Zarządu Zlewni w Stalowej Woli, o wydanie opinii w powyższej sprawie. Wymienione organy stwierdziły, że dla zaplanowanego przedsięwzięcia tj. budowy nowej linii do wytwarzania mas bitumicznych nie jest wymagane przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko. Wójt Gminy Niwiska, decyzją Nr 5.2023.2024 z dnia 25 czerwca 2024 r. orzekł: *„stwierdzam brak potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na realizacji wytwórni mas bitumicznych (otaczarnia) o wydajności ok. 170 ton/h na działkach o nr ewid. grun.: 21/1, 22/1, 27/1 położonych w Przylęku.”*.

Teren wytwórni graniczy z terenem Natura 2000 PLB180005. Natomiast znajduje się na terenie Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Według zakazów obowiązujących na obszarze Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w jego granicach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę obszaru chronionego krajobrazu. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest w odległości około 500 m. Lokalizacja przedsięwzięcia znajduje się w odległości znacznie większej niż wynika to z obowiązujących przepisów.

Teren zakładu zlokalizowany jest w części Głównego Korytarza Południowego Roztocze-Bieszczady – nie wpłynie na ograniczenie jego funkcjonowania. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie określił warunki jakie przedsięwzięcie powinno uwzględnić i spełniać dla wyeliminowania jakiegokolwiek wpływu na stan powietrza, wody i gruntów.

Jego funkcjonowanie skutkować będzie wytwarzaniem odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne. Wszystkie wytwarzane odpady będą magazynowane w wyznaczonych zabezpieczonych miejscach, w sposób zabezpieczający przed ich rozprzestrzenianiem się w środowisku (beczkach, kontenerach). Odpady te będą przekazywane do odzysku lub unieszkodliwiania uprawnionym podmiotom.

Realizacja nowej linii w granicach funkcjonującego od lat zakładu nie wpłynie na zmianę krajobrazu.

Na obszarze gminy nie ma zlokalizowanych produkcyjnych czy usługowych zaliczanych do zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Nie planuje się lokalizacji takich zakładów na obszarze gminy.

9.3. Klimat akustyczny

Na terenie gminy nie występują zakłady lub przedsięwzięcia będące źródłem znacznego hałasu.

Wpływ na klimat akustyczny w obszarze gminy ma droga wojewódzka nr 875, przebiegająca przez miejscowości: Siedlanka, Kosowy i Przyłęk. Trudno ocenić poziom hałasu w otoczeniu drogi wojewódzkiej, z uwagi na brak danych, zarówno dotyczących poziomu hałasu, jak i natężenia ruchu. Pomimo braków danych, należy przyjąć, że natężenie ruchu pojazdów jest znaczne. Obserwuje się nie tylko ruch pojazdów osobowych, ale też ruch pojazdów ciężarowych, dowożących materiały do produkcji dla zakładów zlokalizowanych w Mielcu, w obszarze „strefy ekonomicznej”.

Część miejscowości wchodzących w granice gminy Niwiska zlokalizowanych jest wzdłuż dróg o kierunku północ-południe, np. Przyłęk, częściowo Kosowy. Miejscowości te mają ograniczony „kontakt” z drogą wojewódzką, której przebieg zbliżony jest do kierunku wschód-zachód. Pozostałe drogi powiatowe i gminne zapewniające obsługę zabudowy w poszczególnych miejscowościach, a także połączenie z układem zewnętrznym, nie należą do dróg o znacznej uciążliwości, powodujących znaczące uciążliwości akustyczne.

Na terenie gminy przeważają drogi o dobrej nawierzchni, co nie jest bez znaczenia na poziom hałasu. Dla bezpieczeństwa mieszkańców zostały zrealizowane lub właśnie są realizowane chodniki (obustronne lub tylko jednostronne), wzdłuż dróg obsługujących poszczególne miejscowości.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 7 czerwca 2014 roku, dla terenów o różnym przeznaczeniu określono dopuszczalne poziomy hałasu:

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{aeq} D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{aeq} N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{aeq} D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L _{aeq} N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; b) tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży; c) tereny domów opieki społecznej; d) tereny szpitali w miastach;	55	50	50	40
2	a) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego; b) tereny zabudowy zagrodowej; c) tereny rekreacyjno-wypoczynkowe; d) tereny mieszkaniowo-usługowe;	60	50	55	45

9.4. Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami jest zadaniem własnym gminy, która jest zobowiązana do zorganizowania odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców. Zorganizowany system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie został określony decyzją Rady Gminy poprzez określony uchwałą regulamin utrzymania czystości i porządku oraz sposób i zakres świadczeń usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania odpadów. Gmina na bieżąco monitoruje stan gospodarki odpadami komunalnymi.

W 2023 roku wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych jaki był zakładany, wynosił 35%. Natomiast w gminie Niwiska poziom ten wyniósł 57,16%. Odpady w gminie odbierane były przez firmę DEZAKO w Dębicy. Odpady odbierane były od mieszkańców, którzy złożyli stosowne deklaracje. Na

dzień 31 grudnia 2023 roku liczba złożonych deklaracji wyniosła 1610, w tym 1553 były to gospodarstwa domowe i 77 – podmioty gospodarcze.

Ilości odpadów odebranych bezpośrednio z nieruchomości w 2023 roku:

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	Ilość [Mg]
Niesegregowane zmieszane odpady komunalne	20 03 01	471,1400
Odpady nieulegające biodegradacji	20 02 03	17,6600
Papier i tektura	15 01 01	17,2500
Szkło	15 01 07	94,6200
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	63,1800
Zużyte opony	16 01 03	25,3100
Zużyty sprzęt elektroniczny zawierający niebezpieczne składniki	20 01 35	3,5230
Zużyty sprzęt elektroniczny	20 01 36	3,1700
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	157,5700
SUMA		853,4230

Ilości odpadów odebranych w 2023 roku z PSZOK (zlokalizowanego w miejscowości Niwiska na działkach o nr ew. 541/5 i 542/6):

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	Ilość [Mg]
Odzież	20 01 10	0,9600
Zużyte opony	16 01 03	21,6800
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	42,1400
Zmieszane odpady z budowy, remontów	17 09 04	10,4600
Zużyty sprzęt elektroniczny	20 01 35	2,7980
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	20 01 36	2,4240
Materiały izolacyjne	17 06 04	8,1201
SUMA		88,5821

Łącznie zebrano 942,0051 Mg.

9.5. Inne formy zagrożeń

Na obszarze gminy Niwiska nie występują osuwiska czy też tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

Niewielkie nachylenia terenu oraz rodzaj gruntów budujących podłoże powodują, że zjawisko erozji nie należy do zjawisk degradujących gleby na terenach upraw rolnych. W granicach gminy nie występują grunty wymagające rehabilitacji lub remediacji.

Nie występuje zjawisko zagrożenia zalewania wodami powodziowymi.

W zagospodarowaniu obszarów gminy Niwiska należy uwzględnić ograniczenia wynikające z występowania linii najwyższego napięcia 400 kV.

10. OCENA STANU OCHRONY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH

Przeprowadzone wizje terenowe oraz prace terenowe, a także wykorzystanie dostępnych materiałów archiwalnych, opracowań i literatury potwierdzają znaczące wartości przyrodnicze i krajobrazowe na obszarze gminy.

Stwierdzono tu występowanie gatunków ptaków objętych szczególną ochroną oraz zbiorowisk leśnych, zaroślowych oraz użytków zielonych i pól uprawnych stanowiących dla nich zbiorowiska żerowiskowe. Najcenniejsze dla tych gatunków obszary siedliskowe i żerowiskowe włączono do sieci obszarów chronionych Natura 2000 PLB180030 „Puszcza Sandomierska”.

Cały obszar gminy Niwiska cechuje się znacznymi walorami krajobrazowymi i stanowi przykład krajobrazu złożonego z dominacją terenów leśnych w części zachodniej obszaru uzupełnionego pasami zadrzewień, zakrzewień oraz terenów rolnych, na które składają się tereny łąk i pastwisk. Uzupełnieniem krajobrazu leśnego i rolnego są tereny zabudowy z elementami antropogenicznymi – drogami, liniami elektroenergetycznymi. Elementem urozmaicającym łagodną powierzchnię Płaskowyżu są doliny cieków, wśród których najrozleglejszą dolinę wytworzyła Świerczówka z jej dopływem Trześniówką. Elementem korzystnym krajobrazowo są różnej wielkości zbiorniki wód powierzchniowych oraz pomniki przyrody. Są to to wiekowe drzewa stanowiące istotny element w krajobrazie.

Nie występują działania przekształcania i zmian ukształtowania powierzchni poprzez eksploatację kruszywa. W obszarze gminy zostały udokumentowane złoża kruszywa, nie są eksploatowane. W obszarze lasu w części południowo-zachodniej gminy, eksploatowano piaski wydymowe. Aktualnie teren jest zrekultywowany, w kierunku leśnym.

11. ISTNIEJĄCE PROBLEMY LUB ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Plan ogólny wskazuje kierunki i zasady polityki przestrzennej gminy. Zgodnie z polskim prawodawstwem istnieje obowiązek uwzględnienia w analizowanym dokumencie planistycznym terenów które stanowią zagrożenia lub stwarzają znaczące problemy w ich przeznaczeniu dla zabudowy lub innego zagospodarowania służącego społeczności gminy.

Zagrożenia stwarzające znaczące ograniczenia to:

- zagrożenia osuwiskowe,
- zagrożenia powodziowe,
- nadmierny hałas,
- zagrożenia dla jakości powietrza,
- zagrożenia dla środowiska wodnego,
- promieniowanie elektromagnetyczne,
- zagrożenia dla obszarów o wysokich walorach przyrodniczych – objętych ochroną zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Zagrożenia osuwiskowe:

Na obszarze gminy Niwiska zgodnie z informacją udostępnioną przez P1G – P1B – System Osłony Przeciwośuwiskowej nie zostały stwierdzone osuwiska w żadnej formie (czynne, nieczynne, czynne okresowo) jak i też tereny zagrożone ruchami masowymi.

Zagrożenia powodziowe:

Według map zagrożenia i ryzyka powodziowego sporządzonymi przez PGW Wody Polskie, w obszarze gminy Niwiska nie występuje zjawisko powodzi, a więc nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Hałas:

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki życia człowieka, a także warunki życia zwierząt. Hałas to zanieczyszczenie środowiska, o którego wielkości decyduje: natężenie ruchu komunikacyjnego, postępująca urbanizacja oraz rozwój przemysłu.

O wielkości hałasu na terenie gminy decyduje sieć dróg i ich kategoria, natężenie ruchu pojazdów, a w dalszej kolejności występowanie zakładów przemysłowych.

Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. – w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Infrastruktura transportowa reprezentowana jest na terenie gminy Niwiska przez sieć dróg. Układ drogowy gminy tworzą droga wojewódzka nr 875, relacji Mielec – Kolbuszowa – Sokołów Młp. – Leżajsk i 9 dróg powiatowych oraz drogi gminne.

Wśród ww dróg, drogą o znacznym natężeniu ruchu pojazdów jest to droga wojewódzka nr 875, wykorzystywana w znacznym stopniu przez samochody ciężarowe obsługujące strefę ekonomiczną w Mielcu. Droga ta jest źródłem zwiększonego poziomu hałasu w granicach gminy Niwiska.

Zagrożenie dla jakości powietrza:

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja lokalnych źródeł ciepła tzw. „niska emisja”, a w następnej kolejności emisja komunikacyjna. Na terenie gminy ciepło dla budynków mieszkalnych zapewniają indywidualne źródła ciepła, a dla obiektów użyteczności publicznej indywidualne kotłownie i systemy grzewcze, wykorzystujące głównie węgiel.

Emisja komunikacyjna odczuwalna jest przede wszystkim w otoczeniu drogi wojewódzkiej. Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w jej otoczeniu są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły ze ścierania się nawierzchni drogi i opon samochodowych.

Zagrożenia dla środowiska wodnego:

Gmina Niwiska nie została jeszcze skanalizowana na całym swoim terenie. System kanalizacji obejmuje około 80% (79,5%) budynków. Na terenie gminy istnieją 2 kontenerowe oczyszczalnie ścieków i 33 przepompownie ścieków. Budowy kanalizacji wymagają północne tereny gminy. W tej części obszaru gminy ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, okresowo wywożonych na oczyszczalnię ścieków. Na obszarze gminy znajdują się 59 zbiorników bezodpływowych.

Planowana obecnie kanalizacja w północnej części gminy, odprowadzać będzie ścieki do oczyszczalni w Trześni, zapewniając w ten sposób jej w pełni prawidłową eksploatację, a równocześnie zwiększy się bezpieczeństwo ochrony dla wód podziemnych.

Szczegółnej ochrony przed zanieczyszczeniem wymagają tereny zajmujące północno-zachodnie i południowo-zachodnie obszary gminy. Są to obszary zlokalizowane w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”.

Jest to największy zbiornik wód podziemnych w obszarze Północnego Podkarpacia. W jego granicach zlokalizowane są studnie głębinowe ujęcia wód podziemnych dla zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę, które zlokalizowane są w miejscowościach: Niwiska i Przylęk.

Aktualnie około 98% mieszkańców gminy korzysta z wody dostarczanej siecią wodociągową. Funkcjonujące ujęcia dostarczają ok. 130 tys. m³ wody, która nie wymaga uzdatniania; spełnia wszystkie normy sanitarne.

Możliwość zagrożenia zanieczyszczenia wód GZWP 425 w granicach gminy Niwiska należy ocenić jako bardzo ograniczoną, z uwagi na fakt zajęcia przeważającej jego powierzchni przez lasy. Zlokalizowane ujęcia wód podziemnych znajdują się w wyznaczonej w projekcie planu ogólnego strefie otwartej (SO).

Promieniowanie elektromagnetyczne:

W obszarze gminy źródłem promieniowania elektromagnetycznego jest przede wszystkim linia przesyłowa elektroenergetyczna o napięciu 400 kV (Połaniec – Rzeszów), a ponadto sieć dystrybucyjna na którą składają się stacje elektroenergetyczne, linie średniego i wysokiego napięcia, a także stacje bazowe telefonii komórkowej.

Wzdłuż linii elektroenergetycznej o napięciu 400 kV obowiązuje zachowanie pasa technologicznego o szerokości 80 m (po 40 m od linii).

W granicach pasa technologicznego obowiązuje zakaz:

- lokalizowania budynków mieszkalnych,
- budynków zamieszkania zbiorowego,
- budynków użyteczności publicznej,
- lokalizowania obiektów i urządzeń budowlanych, zawierających materiały łatwopalne oraz stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem,
- sadzenia roślinności o wysokości ponad 3,0m,
- tworzenia hałd i nasypów.

Zagrożenie dla obszarów o wysokich walorach przyrodniczych – objętych ochroną zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Zagrożenie dla środowiska terenów o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, może być wynikiem postępowania zainwestowania terenów oraz realizacją elementów infrastruktury technicznej i drogowej a także prowadzeniem intensywnego rolnictwa.

Obszarami objętymi ochroną w gminie Niwiska są:

- Obszar Natura 2000 PLB 180005 „Puszcza Sandomierska”. Jest to jeden z najważniejszych w Polsce obszar specjalnej ochrony ptaków, z osłoną kraski i podgorzałki.

Dla obszaru Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie ustanowiony został Plan zadań ochronnych. Plan ten nie dotyczy gruntów PGL Lasy Państwowe, dla których ustanowiono Plan Urządzenia Lasu – dla Nadleśnictwa Mielec, Kolbuszowa, Tuszyna.

W granicach gminy Niwiska, obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”, swymi granicami obejmuje tereny zajęte przez zwarte, rozległe kompleksy leśne. W obszarze lasów występują ustanowione użytki ekologiczne oraz przylegający do granicy gminy rezerwat przyrody.

Tereny leśne podlegają ochronie zgodnie z przepisami ustawy o lasach jak i ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Należy więc przyjąć, że biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania tereny Natura 2000 oraz tereny użytków ekologicznych znajdujące się w ich obszarze będą w całości zachowane dla funkcji przyrodniczych.

- Cały obszar gminy objęty jest granicami Mielecko – Kolbuszowsko – Głogowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Utworzenie tej formy ochrony ma na celu zachowanie krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach. W zagospodarowaniu terenów w jego granicach należy przestrzegać obowiązujących zakazów, określonych w rozporządzeniu dotyczącym ustanowienia obszaru chronionego.

Dla pomników przyrody zlokalizowanych na obszarze gminy obowiązują zakazy zgodne z m.in. 45 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.

Prawne ograniczenia w planowanym zagospodarowaniu terenów gminy Niwiska wynikają m.in. z przepisów dotyczących obszarów chronionych w rozporządzeniach je tworzących i ustanowionych w planach ochronnych.

12. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Opracowanie, a następnie realizacja Planu ogólnego gminy Niwiska jest wynikiem zmiany, która zaszła w ustawodawstwie naszego kraju. Nastąpi zastąpienie dotychczas obowiązującego Studium UiKZP gminy, planem ogólnym. Analiza polityki przestrzennej gminy Niwiska określona w dotychczasowych dokumentach planistycznych, przede wszystkim w Studium, pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie polegał przede wszystkim na uzupełnieniu istniejących terenów zabudowy i wyznaczeniu terenów nowej zabudowy. Rozwojowi zabudowy towarzyszył będzie rozwój infrastruktury technicznej.

Plan ogólny wskazuje kierunki i zasady polityki przestrzennej gminy. Brak jego realizacji może prowadzić do dalszego utrzymania rozproszenia zabudowy oraz pojawienia się presji inwestycyjnej na terenach wrażliwych środowiskowo. Bez odniesienia się do ustaleń planu ogólnego i ich przestrzegania, mogą wystąpić rozwiązania sprzeczne z potrzebami społecznymi oraz rozwiązania nieuwzględniające uwarunkowań środowiskowych. Brak realizowania ustaleń POG może mieć wpływ na ograniczenie polityki przestrzennej gminy na nowe wyzwania rozwojowe i klimatyczne.

Należy mieć na uwadze, że plan ogólny stanowi prawo miejscowe i jest podstawą do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywną część stanowią ustalenia stref planistycznych w obszarze gminy oraz ustalenia w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

13. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU ORAZ STOPIEŃ ICH UWZGLĘDNIENIA

Przynależność do Unii Europejskiej zobowiązuje do przestrzegania prawa unijnego, które zostało transponowane do prawa krajowego. Ponadto Polska uwzględnia dokumenty rangi międzynarodowej będące podstawą do formułowania głównie celów ochrony środowiska. Dokumentami tymi są konwencje międzynarodowe przyjęte przez stronę polską, stanowiące podstawy do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych. Są to m. in.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory Europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych;
- Konwencja Ramska o obszarach wodno-błotnych z 1971 roku (ze zmianami);
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro z 1992 roku;

oraz szereg innych.

Biorąc pod uwagę specyfikę dokumentu jakim jest plan ogólny, cele ww. dokumentów odnoszą się do środowiska przyrodniczego w różnych jego aspektach. Projekt planu ogólnego uwzględnia ochronę terenów o najwyższych wartościach przyrodniczych poprzez wprowadzenie stref otwartych (SO) w granicach i w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów objętych ochroną, poza obszarami zabudowanymi, co zapewnia zachowanie ich wartości.

Dokumentami opracowanymi na szczeblu krajowym są:

- Polityka ekologiczna państwa do roku 2030, przedłużona do roku 2040;
- Krajowy Plan w dziedzinie Energii i Klimatu - do 2030 roku;
- Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku;

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami - do 2028 roku.

Dokumentem o charakterze regionalnym jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Woj. Podkarpackiego - do 2030 roku, przyjęty uchwałą numer LIX/930/18 Sejmiku Woj. Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 roku.

W projekcie POG gminy Niwiska dążono do uwzględniania zasad dotyczących ochrony środowiska określonych w dokumentach sporządzonych na różnych szczeblach. Celem rozwoju gminy jest rozwój zrównoważony, który należy rozumieć jako zrównoważony udział czynników: ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

14. PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA ŚRODOWISKO, W TYM NA OBSZAR NATURA 2000

Przedmiotem oceny zawartej w niniejszej prognozie są ustalenia projektu Planu ogólnego gminy Niwiska.

W planie ogólnym uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 roku - o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a, ust.4 ww. ustawy, określono strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy będą uwzględnione przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- **Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną**

Różnorodność biologiczną należy rozumieć jako zachowanie naturalnie występujących gatunków i zbiorowisk roślin i zwierząt. Wskazanie stref planistycznych, gdzie dopuszczono zabudowę spowoduje zmniejszenie się powierzchni biologicznie czynnej. Zmiany te będą ograniczone do posadowienia obiektów budowlanych lub nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne znaczenie ma fakt, że wskazane do zainwestowania tereny wyznaczono w oparciu o istniejącą zabudowę lub obowiązujące dokumenty planistyczne, przesądzające powstanie nowej zabudowy. Tereny te funkcjonujące jako tereny otwarte zostaną w części zabudowane, a w części przeznaczone pod zieleni urządzoną o innym niż dotychczas składzie gatunkowym.

Wyznaczając strefy funkcjonalne z zabudową mieszkaniową uwzględniono wnioski ludności złożone zgodnie z procedurą planistyczną. Sporządzony projekt planu ogólnego nie zagraża cennym siedliskom przyrodniczym oraz chronionym gatunkom zwierząt, wskazując zachowanie ich jako strefy otwarte, bez możliwości wprowadzania zabudowy.

Projekt planu ogólnego zapewnia ochronę i utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę ekosystemów o znaczącej wartości ekologicznej takich jak: doliny rzeczne, łąki oraz kompleksy leśne, które pełnią kluczową rolę w ochronie siedlisk i gatunków.

Zmiana zagospodarowania części terenów może mieć wpływ na skład gatunkowy zwierząt. Zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały tereny do żerowania lub migracji, mogą przenieść się na inne tereny bytowania, które będą terenami otwartymi. Nie przewiduje się, aby oddziaływania te były znaczące, ponieważ projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy a nie jej rozpraszania, obejmując tereny istniejącej zabudowy z przylegającymi terenami niezainwestowanymi.

Ustalenia projektu planu ogólnego wyznaczając strefy planistyczne, w których dopuszczono zabudowę, spowodują do zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, co będzie wynikiem lokalizowania budynków oraz ciągów obsługi komunikacyjnej.

W tych terenach nastąpi zmiana składu gatunkowego roślin, w wyniku pojawienia się zieleni urządzonej. Terenom zainwestowanym może towarzyszyć nie tylko zieleń urządzona, ale również zieleń naturalna. Zachowanie terenów biologicznie czynnych jest elementem obowiązkowym planu ogólnego i stanowi jeden ze wskaźników gminnych standardów urbanistycznych, które zgodnie z art. 13a, ust. 4 należy ustalić dla poszczególnych stref.

W terenach wskazanych do zainwestowania nie występują siedliska chronionych gatunków ptaków tj. tereny lęgowe lub żerowe.

Plan ogólny, poprzez zaproponowane rozwiązania nie spowoduje utraty cennych siedlisk przyrodniczych zarówno zwierząt jak i roślin, nie wprowadza zabudowy na tereny cenne przyrodniczo, tj. doliny rzeczne, lasy, tereny zadrzewione, które pozostały w strefach SO - strefach otwartych.

Celem planu ogólnego jest nie tylko ochrona cennych przyrodniczo obszarów, ale także utrzymanie ciągłości ekologicznej poprzez określenie stref otwartych, które pełnią ważną funkcję w ochronie lokalnych ekosystemów, zapewniając migrację gatunków roślin i zwierząt. Zakaz zabudowy w strefie otwartej nie tylko ma na celu ochronę siedlisk, ale także ochronę rodzimej roślinności.

Na znacznej powierzchni zachowana została funkcja rolnicza. Tereny rolne, tereny leśne, doliny cieków stanowią będą przeciwwagę dla terenów zabudowanych.

Duże znaczenie dla zachowania ekosystemów w obszarze gminy Niwiska mają tereny Natura 2000, zajmujące północno-zachodnie i zachodnie obszary gminy, zajęte głównie przez lasy. Cały obszar gminy znajduje się w granicach Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W projekcie planu ogólnego uwzględniono zakazy i ograniczenia wynikające z ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu dla zachowania walorów przyrodniczych i ochrony występujących ekosystemów w obszarze gminy.

- **Wpływ na stan powietrza**

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń dotyczących źródeł ciepła z jakich korzystać będzie zabudowa. W wyznaczonych strefach planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno tereny istniejącej zabudowy jak i tereny, na których powstanie nowa zabudowa.

Powstanie nowej zabudowy spowoduje powstanie nowych źródeł ciepła, co będzie skutkować wzrostem „emisji niskiej”. Zabudowa istniejąca, jak i ta która powstanie, korzystać będzie głównie ze źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe (węgiel, drewno). Z gazu ziemnego korzysta 1166 gospodarstw.

Należy mieć na uwadze fakt, że wielkość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza będzie efektem zastosowanych rozwiązań technologicznych. Coraz więcej wprowadzanych jest rozwiązań pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Nie prognozuje się znaczącego zwiększenia zanieczyszczeń powietrza w obszarze gminy.

Wpływ na jakość powietrza mają znaczące powierzchnie leśne, a także tereny łąk, zakrzaczeń i zadrzewień oraz powierzchnie upraw rolnych. Tereny te stanowią: strefy otwarte (SO), których w obszarze gminy jest 23 i obejmują ok. 4172,5ha oraz strefy produkcji rolniczej, których w granicach gminy jest 28, o łącznej powierzchni 3884,1ha, a także strefy zieleni i rekreacji, których wyznaczono 72, o łącznej powierzchni 716,8ha.

Tereny zieleni w powyższych strefach są elementem korzystnie wpływającym na stan powietrza. Nie wyznaczono nowych stref komunikacyjnych. Wyznaczona jedna strefa komunikacyjna dotyczy przebiegu istniejącej drogi wojewódzkiej nr 875. Emisja zanieczyszczeń, których źródłem są pojazdy samochodowe ograniczona jest do terenów bezpośrednio z nią sąsiadującego. Korzystny kierunek przeważających wiatrów, eliminuje gromadzenie się zanieczyszczeń, których źródłem jest droga wojewódzka.

- **Wpływ na środowisko wodne (wody powierzchniowe i podziemne)**

Sporządzony projekt planu ogólnego wyznacza tereny zabudowy tj. tereny, które przeznaczono na ten cel w Studium i obowiązujących planach miejscowych, a także tereny uzupełnienia zabudowy.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń dotyczących zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę, jak również odprowadzania ścieków sanitarnych, wód opadowych i roztopowych.

Natomiast zaplanowanie odpowiedniej struktury przestrzennej poprzez wyznaczenie stref planistycznych o różnym przeznaczeniu w sposób pośredni wspiera działania mające na celu zapewnienie zachowania dobrego stanu środowiska wodnego, w tym także zasobów wodnych.

Wyznaczenie w obszarze stref planistycznych, a mianowicie stref otwartych (SO), stref produkcji rolnej (SR), stref zieleni i rekreacji (SN), które łącznie zajmować będą powierzchnie 8763,1ha, co stanowi decydującą większość obszaru gminy Niwiska, zapewni zachowanie rozległych powierzchni biologicznie czynnych. Tereny te cechują się w przewadze dobrymi lub bardzo dobrymi warunkami infiltracji, będzie miało znaczenie dla retencji wód podziemnych, a także ochrony środowiska wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami.

W pozostałych strefach planistycznych infiltrację zapewnią tereny niezabudowane. Stanowią je będą tereny biologicznie czynne, których powierzchnia ma być zgodna z obowiązującymi zapisami dotyczącymi minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, w poszczególnych terenach, a także dopuszczone w profilach dodatkowych - tereny zieleni urządzonej i naturalnej oraz lasy i wody.

Zwiększenie powierzchni zabudowanej będzie skutkować wzrostem ilości ścieków. Funkcjonujące oczyszczalnie ścieków (w Niwiskach i Trześni) zapewniają przyjęcie i oczyszczenie ścieków.

Aktualnie funkcjonujące oczyszczalnie oczyszczają prawie 80 % wytworzonych ścieków. Część zabudowy, zlokalizowana w północnych terenach gminy, gdzie brak sieci kanalizacji sanitarnej odprowadza ścieki do szczelnych zbiorników na nieczystości. Gmina systematycznie rozbudowuje sieć infrastruktury technicznej, dla zapewnienia ochrony środowiska wodno-gruntowego.

Planując odpowiedni rozwój struktury przestrzennej oraz uwzględnienie warunków hydrograficznych na obszarze gminy, zapewnia ochronę zasobów wodnych.

Realizacja ustaleń projektu planu nie będzie negatywnie wpływać na stan jakości wód Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425. W jego granicach znajdują się zachodnie i północno-zachodnie tereny gminy Niwiska, zajęte przez rozległe tereny leśne, włączone do obszaru Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” oraz południowo-zachodnie tereny gminy, w znacznej części zalesione, zakrzaczone, włączone do strefy otwartej bez możliwości

zabudowy. Wyznaczenie stref SO zapewni ochronę terenów zbiornika przed niekorzystnym wpływem na jakość wód.

Ujęcia wód podziemnych dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy, zlokalizowane są w granicach GZWP nr 425. Są to ujęcia o znacznej wydajności, zapewniające wystarczające ilości wody dla zaopatrzenia mieszkańców. Gminna sieć wodociągowa, korzystająca z tych ujęć zaopatruje w wodę około 98% mieszkańców.

Wyznaczenie stref otwartych lub stref zieleni naturalnej w otoczeniu cieków i zbiorników wodnych występujących na obszarze gminy, zapewnia ich ochronę przed degradacją. Plan ogólny zabezpiecza obszar gminy przed dalszą zabudową rozproszoną, co znacznie ułatwia jej wyposażenie w sieci infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz wpływa na obniżenie kosztów budowy sieci infrastruktury. Ponadto Plan Ogólny nie przewiduje rozwoju funkcji wodochłonnych (przemysł, usługi), tym samym poborów wody z istniejących zapewni wyłącznie potrzeby komunalne, co zapewni odnowienie zasobów wodnych.

Istotne znaczenie dla skutecznej ochrony wód będą miały ustalenia planów miejscowych, w których będzie możliwość szczególnego uwzględnienia warunków środowiskowych i rozwiązań ograniczających wpływ na środowisko wodno-gruntowe.

W ustaleniach planów miejscowych określone zostaną sposoby odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, które zapewnią ochronę środowiska wodno-gruntowego przed zanieczyszczeniem.

Wody opadowo-roztopowe z terenów związanych z komunikacją, należy przed odprowadzeniem do sieci podczyszczać.

Natomiast wody opadowe z terenów prywatnych utwardzonych wskazane jest odprowadzać na tereny nieutwardzane, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych.

W terenach zabudowy mieszkaniowej należy część biologicznie czynną wykorzystać dla lokalizowania zbiorników retencyjnych, gromadzących wody opadowe i roztopowe z możliwością ich wtórnego wykorzystania do celów gospodarczych.

Stan wód podziemnych nie budzi zastrzeżeń. Taki stan oceniony w jednolitych częściach wód podziemnych oceniono jako dobry.

Natomiast stan wód powierzchniowych wymaga poprawy stanu lub potencjału ekologicznego oraz wskaźników chemicznych.

Korzystnym rozwiązaniem dla poprawy stanu wód powierzchniowych i podziemnych jest wysoki udział oczyszczonych ścieków w istniejących oczyszczalniach oraz dalsza rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w części gminy, gdzie ścieki odprowadzane są do szczelnych zbiorników na nieczystości. Dotyczy to północnych rejonów gminy.

Podkreślić należy, że pomimo tego, że ustalenia planu ogólnego nie zawierają szczegółowych zasad ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez odpowiednie zaplanowanie struktury przestrzennej plan sprzyja ochronie środowiska wodnego, zapewniając przed zanieczyszczeniem, a także ochronę ich zasobów.

Strefa SC - strefa cmentarzy

Na terenie gminy Niwiska znajdują się 2 cmentarze, których łączna powierzchnia wynosi 2,3 ha. Są to cmentarze parafialne.

Plan ogólny w strefie SC poza terenem cmentarza umożliwia realizację innych funkcji, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 08.12.2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wyrysów i wypisów (Dz. U. 2023 poz. 2758), w tym teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

W obszarze gminy Niwiska nie przewiduje się poszerzenia istniejących cmentarzy.

W strefach cmentarzy nie wyznaczono profilu dodatkowego.

Na etapie sporządzania mpzp zostanie ustalona linia rozgraniczająca cmentarze i wyznaczone strefy sanitarne w odległości 50m i 150m od cmentarza.

W planie ogólnym gminy Niwiska została zachowana strefa sanitarna 50m od granicy cmentarzy. W granicy strefy sanitarnej nie wyznaczono strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną a także zabudową zagrodową.

Jest to zgodne z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku, w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

W § 3 ust. 1 rozporządzenia odległości cmentarza od zabudowań mieszkalnych, a także zakładów produkujących żywność, zakładów zbiorowego żywienia bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150m, odległość ta może być zmniejszona do 50m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150m odległości od cmentarza jest sieć wodociągowa i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

Wpływ na powierzchnię ziemi i gleby

W obrębie stref planistycznych wskazanych w projekcie planu ogólnego, gdzie dopuszczono tereny inwestycyjne obejmujące zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny

wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych budynków wystąpi przekształcenie powierzchniowej warstwy ziemi.

Zmiany te w obszarze gminy nie będą bardzo znaczące, co wynika z uwarunkowań morfologicznych i niewielkiego zróżnicowania wysokości. Przekształcenia będą wynikiem wykonania wykopów fundamentowych pod nowe budynki, wykopów dla sieci infrastruktury technicznej i dojazdów lub dojść.

Zasięg oddziaływania zazwyczaj ograniczy się do działki budowlanej.

Dla terenów inwestycyjnych skazano przede wszystkim grunty kl. IV i V, których powierzchnia przeważa w granicach gminy. Natomiast grunty o glebach kl. III włączono do strefy rolniczej. W obszarze gminy Niwiska gleby te zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię.

- **Wpływ na klimat**

Warunki klimatyczne w obszarze gminy zostały w znacznym stopniu ukształtowane przez jej zagospodarowanie. Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie wpłynie w znaczącym stopniu na klimat obszaru gminy. Natomiast wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, w których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych, skutkować będzie zagęszczeniem zabudowy, co będzie miało wpływ na mikroklimat. Zwiększy się powierzchnia zabudowana i utwardzona, co będzie powodować podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego. Powyższe zmiany nie będą bardzo znaczące i będą miały charakter lokalny, dotyczący wyłącznie terenów zwartej zabudowy.

- **Adaptacja do zmian klimatu**

Zmiany zachodzące w uwarunkowaniach klimatycznych stały się już faktem. Cechują się one wzrostem średnich rocznych temperatur powietrza, występowaniem gwałtownych zjawisk pogodowych, takich jak gwałtowne burze, huraganowe wiatry, nawalne krótkotrwałe opady. Zjawiska te, z uwagi na gwałtowność i intensywność, powodują straty materialne ludzi. Zmiany klimatu mają również wpływ na florę i faunę. Zmiany klimatyczne wpływają na zmiany zasięgu występowania poszczególnych gatunków, a także przyczyniają się do inwazji nowych gatunków.

Projekt planu ogólnego, z uwagi na swój charakter nie zawiera rozwiązań dotyczących adaptacji do zmian klimatu. Zachowanie rozległych stref otwartych oraz obszary rolne, wpływa pozytywnie na ograniczenie skutków zjawisk pogodowych.

Istotne znaczenie dla ograniczenia zmian klimatu, a równocześnie do jego adaptacji ma zachowanie terenów leśnych, terenów zieleni, dolin rzecznych, które pozytywnie wpływają na skutki takich zjawisk jak fale upałów, długotrwałe susze czy intensywne opady.

Uwzględnienie ograniczenia zmian dotyczących adaptacji klimatu i jego zmian powinno być uszczegółowione na etapach dalszych opracowań tj. planów miejscowych.

- **Wpływ na krajobraz**

Projekt planu ogólnego gminy Niwiska, nie zawiera w ustaleniach zasad ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady te będą określone w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który musi uwzględniać zapisy planu ogólnego.

Plan ogólny wśród wyznaczonych stref planistycznych wskazuje tereny inwestycyjne, które stanowią zarówno tereny istniejącej zabudowy, jak i tereny wolne od zabudowy, w obszarze których planowana jest nowa zabudowa.

Wyznaczając strefy planistyczne uwzględniono istniejące tereny zabudowane, wnioski mieszkańców, obowiązujące dokumenty planistyczne oraz uwarunkowania przyrodnicze tj. formy ochrony przyrody, lasy, grunty rolne, krajowe korytarze ekologiczne, zawarte w audycie krajobrazowym.

Na terenie gminy wg. audytu krajobrazowego wydzielono trzy typy krajobrazu: leśny, wiejski, mozaikowy.

Realizacja projektu planu nie spowoduje zmian krajobrazowych. Nie wprowadzono bowiem zmian, które prowadziłyby do znacznego przekroczenia wartości wizualnych krajobrazu. Projekt planu zachowuje ciągłość charakteru przestrzeni, co sprzyja zachowaniu charakteru wizualnego i funkcjonalnego terenów. Nie prognozuje się więc istotnych zmian w krajobrazie obszaru gminy. Wyznaczone strefy planistyczne, w których znajduje się istniejąca zabudowa, jak i tereny, na których powstanie nowa zabudowa mają na celu ograniczenie niekontrolowanego powiększenia się terenów zabudowanych, zachowanie walorów krajobrazu przyrodniczego i zurbanizowanego, Poszanowanie terenów i obiektów o znaczących wartościach kulturowych. Przyjęcie parametrów zabudowy i zagospodarowania terenów w gminnym katalogu standardów urbanistycznych, zapewni właściwe proporcje pomiędzy istniejącą zabudową, a możliwą do lokalizacji.

- **Wpływ na poziom hałasu**

Na poziom hałasu w granicach gminy Niwiska wpływa droga wojewódzka nr 875. Dopuszczalne poziomy hałasu powinny spełniać wymagania określone dla poszczególnych

terenów w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. - w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112).

Zwiększone wartości hałasu dotyczą przede wszystkim terenu bezpośrednio przylegającego do pasa drogi wojewódzkiej.

W gminie Niwiska zabudowa wsi: Przyłęk, Kosowy, a także Siedlanka, usytuowana jest na kierunku północ-południe, natomiast droga wojewódzka nr 875 przebiega w jej obszarze z zachodu na wschód, co ogranicza jej wpływ na tereny zamieszkałe.

W projekcie planu ogólnego gminy wskazano tylko jedną strefę komunikacji (SK), jest to istniejąca droga wojewódzka. Nie planuje nowych dróg tej klasy.

W granicach gminy nie zostały zlokalizowane zakłady o zwiększonym dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Nie planuje się lokalizacji tego rodzaju zakładów.

W strefach gospodarczych i usługowych występują niewielkie zakłady, dopuszczono ich rozbudowę lub lokalizację nowych, przy czym zgodnie z obowiązującymi przepisami (Prawo ochrony środowiska) ich działalność nie może powodować uciążliwości poza granicami własności. W przypadku gdy jest to niemożliwe, prowadzący działalność musi zastosować działania zapewniające obniżenie hałasu do wielkości poziomu dopuszczalnego.

- **Wpływ na zasoby naturalne**

W granicach gminy Niwiska udokumentowano złoża piasków i żwirów, które zlokalizowane są w miejscowościach Przyłęk i Niwiska.

Projekt planu nie wyznaczył stref górnictwa z uwagi na fakt, że wspomniane złoża albo cechują się brakiem zasobów przemysłowych (złoża Niwiska II KN 379,7, Niwiska KN 3787, złoża Przyłęk KN 3796), lub zaniechano eksploatacji (Przyłęk II KN 7814) albo złoża nie są eksploatowane.

W obszarze gminy udokumentowano złoża gazu ziemnego (Niwiska GZ 4645). Eksploatacja została zaniechana z uwagi na brak zasobów (stan na 1.01.1960 r.). Dla tego złoża nie utworzono obszaru górniczego. Na obszarze gminy znajdują się nieczynne otwory poszukiwawcze gazu ziemnego. W zagospodarowaniu stref planistycznych w obszarze których zostały usytuowane, należy zachować teren wolny od zabudowy w promieniu 5,0 m od otworu.

- **Wpływ na ludzi**

Plan ogólny gminy Niwiska porządkuje rozwój przestrzenny gminy, zapewniając spójny rozwój terenów zurbanizowanych, z równoczesną ochroną terenów cennych

przyrodniczo oraz terenów które decydują o stanie środowiska, a tym samym o jakości życia lokalnego społeczeństwa.

Lokalizowanie nowej zabudowy w terenach uzupełnienia zabudowy, sprawi powstanie zwartych zespołów, których skomunikowanie i wyposażenie w systemy: wodociągowy i kanalizacyjny będzie łatwiejsze i mniej kosztowne.

Ustalenia projektu planu systematyzują obszar gminy, wyznaczają tereny zurbanizowane, tereny produkcji rolnej oraz tereny chronione z uwagi na walory i wartości przyrodnicze. Dzięki jasnym zasadom zagospodarowania obszaru gminy wyeliminowana zostanie lokalizacja niepożądanych obiektów w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Zostaną w określonym stopniu wyeliminowane konflikty społeczne, co będzie miało wpływ na jakość życia mieszkańców.

- **Wpływ na dobra materialne i zabytki**

Projekt planu nie zawiera ustaleń dotyczących ochrony obiektów zabytkowych i dziedzictwa kulturowego. Ustalenia te stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ocenia się, że sporządzony plan ogólny zapewnia ochronę dziedzictwa kulturowego, wyznaczając strefy planistyczne z uwzględnieniem występujących na ich obszarze obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych.

Natomiast ochronę dóbr materialnych zapewniono poprzez prawidłowe i racjonalne wskazanie zagospodarowania przestrzeni oraz ochrony infrastruktury i rozwój gospodarki w gminie.

Oceniając dobra materialne jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane bezpośrednio lub pośrednio do zaspokojenia potrzeb mieszkańców, należy podkreślić, że ustalenia projektu planu ogólnego będą służyć rozwojowi gminy.

Rozwój ten powinien odbywać się w sposób zrównoważony, z zapewnieniem równowagi między rozwojem inwestycyjnym a ochroną istniejących dóbr materialnych.

- **Oddziaływanie na obszar Natura 2000 i inne obszary i obiekty chronione zgodnie z ustawą o ochronie przyrody**

W granicach gminy Niwiska występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 PLB 180005 „Puszcza Sandomierska”,
- Mielecko – Kolbuszowsko – Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Pomniki przyrody,
- Użytki ekologiczne.

Wyznaczone strefy planistyczne względem lokalizacji obszarów ochrony przyrody w obszarze gminy Niwiska zostały przedstawione na załączniku graficznym do prognozy.

- ✓ Obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” - swymi granicami obejmuje lasy zajmujące północno-zachodnie tereny gminy oraz niewielki fragment terenu Obszar Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” wzdłuż drogi Przyłęk-Ostrowy i jest to obszar specjalnej ochrony ptaków takich jak: derkacz, gąsiorek, jarzębka, ortolan i inne. Jest jednym z największych ostoj kraski i podgorzałki.

Obszar lasów objętych ochroną i włączony w granice Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”, został wskazany jako strefa otwarta SO.

W strefie tej obowiązuje zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowej, elektrowni słonecznych geotermalnych oraz biogazowni. W bezpośrednim sąsiedztwie drogi Przyłęk-Ostrowy zachowano strefy planistyczne zabudowy zagrodowej (SZ) i zabudowy jednorodzinnej (SJ) z niewielkimi obszarami uzupełnień zabudowy. Ponadto wyznaczono 4 strefy gospodarcze, zróżnicowane powierzchniowo, w tym jedna z dopuszczeniem uzupełnienia zabudowy.

Funkcjonujące tu zakłady nie stwarzają zagrożenia dla obszaru Natura 2000. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Dyrektor Zarządu Zlewni w Stalowej Woli oraz inne organy uprawnione, stwierdziły „brak potrzeby przeprowadzenia oceny na środowisko” (patrz charakterystyka środowiska - zakłady produkcyjne i usługowe).

Pozostały obszar pomiędzy terenami zabudowanymi a granicą lasów, wskazano jako strefę zieleni i rekreacji (SN).

Dla obszaru Natura 2000 PLB 180005 „Puszcza Sandomierska”, Zarządzeniem RDOŚ z dn. 20 listopada 2023, ustanowiono Plan zadań ochronnych.

Z ustaleń ww planu wyłączono grunty PGL Lasy Państwowe. Dla tych terenów ustanowiono Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Mielec, Kolbuszowa, Tuszyna. Znajdujące się w granicach gminy Niwiska tereny lasów położone w obszarze Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”, objęte są PUL, w część obszaru Natura 2000 - poza obszarem lasu PGL, nie wyznaczono terenów chronionych siedlisk.

W związku z powyższym, nie przewiduje się zagrożenia wynikającego z ustaleń projektu planu ogólnego gminy na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” w granicach opracowania planistycznego.

- ✓ Mielecko – Kolbuszowsko – Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Cały obszar gminy Niwiska znajduje się w granicach MKOCHK. W jego granicach zachowano zabudowę istniejącą oraz dopuszczono uzupełnienie obszarów zabudowy

w wyznaczonych strefach. W wyznaczonych strefach planistycznych obowiązuje przestrzeganie zakazów zawartych w kolejnych rozporządzeniach dotyczących utworzenia obszaru chronionego krajobrazu oraz uchwale Sejmiku Woj. Podkarpackiego z 25.09.2017 r.

Utworzenie wspomnianego obszaru chronionego krajobrazu miało na celu zachowanie wyróżniającego krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, zachowanie różnorodności siedlisk przyrodniczych. W granicach obszaru chronionego krajobrazu, w projekcie planu ogólnego gminy Niwiska, przeważający obszar zajmują strefy produkcji rolniczej, strefy otwarte, strefy zieleni i rekreacji. Do stref otwartych włączono tereny lasów zajmujących obszary gminy poza terenami Natura 2000, a także doliny większych cieków i ich dopływów.

W obszarze chronionego krajobrazu wyznaczono tereny istniejącej zabudowy oraz tereny uzupełniania zabudowy. Reprezentowane przez strefy wielofunkcyjne z zabudową jednorodziną (SJ) i zabudową mieszkaniową zagrodową (SZ), w obszarze których wydzielono strefy usługowe (SU).

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują istniejące tereny zabudowane oraz tereny wskazane do zabudowy w obowiązujących dokumentach planistycznych, wnioski mieszkańców.

Wskazanie stref planistycznych poprzedzono analizą uwarunkowań przyrodniczych, stanowiących podstawę jaką jest położenie obszaru w różnych formach ochrony, tj. części terenu w obszarze Natura 2000, a pozostałych terenów w obszarze chronionego krajobrazu.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego gminy sporządzono z zapewnieniem ochrony obszarów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, podlegającym ochronie zgodnie z ustawą z 16.04.2004 r. o ochronie przyrody.

✓ Pomniki przyrody

Na obszarze gminy znajduje się 6 drzew uznanych za pomniki przyrody. Zlokalizowane są w Przyłęku i Niwiskach. Są to drzewa różnych gatunków. Podlegają ochronie, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

• **Użytki ekologiczne**

Na obszarze gminy zlokalizowano 4 użytki ekologiczne, które znajdują się w terenach leśnych. Wyłączenie terenów leśnych z wszelkich działań inwestycyjnych i ich ochrona zgodnie z obowiązującymi przepisami, sprawia, że brak jest zagrożenia dla zlokalizowanych na ich obszarze użytków ekologicznych.

- **Korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym**

Wyznaczone w 2005 r. korytarze ekologiczne zostały zaktualizowane w latach 2010-2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży.

Opracowano mapy korytarzy istotnych dla dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej. Północno-zachodnie tereny gminy Niwiska położone są w granicach korytarza GKPd-2C Roztocze-Bieszczady.

W 2012 roku wyznaczono korytarze ekologiczne- Puszcza Sandomierska oraz Puszcza Sandomierska - Pogórze Strzyżowskie.

Korytarze te wykorzystują rozległe tereny zajmujące północno – zachodnie, zachodnie i południowe tereny gminy, w całości zajęte przez tereny leśne.

Sporządzony projekt planu ogólnego pozostawia tereny korytarzy ekologicznych wolne od zabudowy, stanowią tereny włączone w granice strefy otwartej (SO).

Projekt planu ogólnego nie wprowadza fragmentaryzacji terenów wyznaczonych korytarzy. Jedynym elementem rozdzielającym zwarty kompleks leśny obejmujący północno-zachodnie i zachodnie tereny gminy jest istniejąca droga wojewódzka nr 875.

15. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie będzie skutkować transgranicznym oddziaływaniem na środowisko. Obszar gminy zlokalizowany jest w znacznej odległości od granic kraju.

Ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą tylko wydzielenia stref planistycznych w obszarze gminy oraz nieprzekraczalnych parametrów i wskaźników urbanistycznych ustalonych w gminnych standardach urbanistycznych.

Projekt planu ogólnego ma ogólny charakter, nie wskazuje konkretnych inwestycji. Nie dopuszcza rozwiązań negatywnie wpływających na środowisko gminy. Nie ma więc podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko poza granice gminy i kraju.

16. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

W ustawie z dn. 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) oraz w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii (z 8 grudnia 2023 r.), określono zakres planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych, wydawania wypisów i wyrysów. Nie określono natomiast monitoringu skutków jego realizacji.

Monitoring skutków realizowania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego będzie mógł być prowadzony przez Radę Gminy Niwiska w trakcie procedury sporządzania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Wówczas to będzie można określić zgodność mpzp ze strefami planistycznymi, których dotyczy oraz gminnymi standardami urbanistycznymi.

17. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIE SPECJALISTYCZNYM

Projekt planu ogólnego został sporządzony w oparciu o podjętą uchwałę Rady Gminy Niwiska Nr 11/10/2024 z dnia 15 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego gminy Niwiska.

Projektem planu ogólnego objęto cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych. Przystąpienie do sporządzenia planu ogólnego gminy wynika ze zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie ze zmianami utraci moc Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Plan ogólny jaki będzie obecnie obowiązywał ma określić podział obszaru gminy na strefy planistyczne oraz wskazać gminne standardy urbanistyczne, w których określony będzie profil funkcjonalny strefy oraz wskaźniki urbanistyczne.

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego. W projekcie planu ogólnego gminy Niwiska wyznaczono strefy planistyczne:

SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

SU - strefa usługowa

SP - strefa gospodarcza

SR - strefa produkcji rolniczej

SN - strefa zieleni i rekreacji

SC - strefa cmentarzy

SO - strefa otwarta

SK - strefa komunikacyjna

Wyznaczone strefy planistyczne uwzględniają istniejącą zabudowę, uwarunkowania osadnicze, przyrodnicze, kulturowe, komunikacyjne i infrastrukturalne.

Strefy planistyczne mają służyć również realizacji nowej zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego. Dla każdej strefy planistycznej określono profil podstawowy i profil dodatkowy.

Gminne standardy urbanistyczne określają:

- max nadziemną intensywność zabudowy,
- max udział powierzchni zabudowy,
- max wysokość zabudowy,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego dotycząca wyznaczonych stref planistycznych oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że sporządzony projekt planu ogólnego zapewnia ochronę zasobów przyrodniczych i kulturowych. Zapewnia bezpieczeństwo ludzi, zachowuje istniejące walory krajobrazowe.

Na podstawie planu ogólnego gminy będą sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz decyzje o warunkach zabudowy.

Gmina Niwiska pod względem podziału fizyczno-geograficznego wg. J. Kondrackiego położona jest w makroregionie Kotliny Sandomierskiej, w mezoregionach: Równina Tarnobrzewska i Płaskowyż Kolbuszowski.

Natomiast pod względem geologicznym znajduje się w obszarze Zapadliska Przedkarpackiego, rozległego obniżenia wypełnionego trzeciorzędowymi utworami mioceńskimi, przykrytymi utworami wodnolodowcowymi i utworami piaszczystymi.

W granicach gminy wydzielono 5 jednolitych części wód powierzchniowych.

Są to: JCWP „Babulówka”

JCWP „Przyrwa do Dąbrówki”

JCWP „Trześniówka do Karalikówki”

JCWP „Kanał Białobrzegi”

JCWP „Tuszymka”

oraz 2 jednolite części wód podziemnych: GW 2000 134 i GW 2000 135.

Zachodnie obszary gminy znajdują się w granicach GZWP nr 425. Jak wynika z map zagrożenia i ryzyka powodziowego, w obszarze gminy Niwiska nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. W granicach gminy nie występuje zagrożenie występowania osuwisk i ruchów masowych ziemi. Udokumentowane złoża kruszywa naturalnego z uwagi na brak zasobów przemysłowych nie są przewidziane do eksploatacji.

W południowo-zachodnich terenach gminy udokumentowano złożę gazu ziemnego, które nie jest eksploatowane z uwagi na brak zasobów przemysłowych. W granicach gminy nie wyznaczono więc stref górnictwa.

Obszar gminy Niwiska cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Północno - zachodnie tereny gminy położone pomiędzy drogą wojewódzką nr 875 a drogą Przylęk-Ostrowy włączone zostały w granice Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”. Obszar gminy położony jest w granicach Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 6 pomników przyrody, stanowią je drzewa różnych gatunków oraz 4 użytki ekologiczne.

Projekt planu ogólnego wyznacza tereny zurbanizowane oraz tereny produkcji rolniczej, tereny otwarte, które zapewniają ochronę obszarów o wysokich walorach i wartościach przyrodniczych, a także krajobrazowych. Szczególne znaczenie dla środowiska gminy ma wyznaczenie stref otwartych z zachowanymi w ich granicach rozległymi kompleksami leśnymi. Uzupełniają je tereny stref SN - zieleni i rekreacji.

Wyznaczając powyższe strefy nie tylko zachowano siedliska roślin i zwierząt, ale zapewniono korzystny wpływ na środowisko obszaru gminy, w szczególności na stan powietrza atmosferycznego.

W wyznaczonych strefach planistycznych wprowadzono gminne wskaźniki urbanistyczne określające max nadziemną intensywność zabudowy, max wysokość zabudowy, minimalny udział powierzchni zabudowy biologicznie czynnej. Stosowanie gminnych wskaźników urbanistycznych zapewnia ład i harmonijne wpisanie się nowych obiektów w zespoły już istniejącej zabudowy, co pozwala na zachowanie walorów krajobrazowych terenów.

Ustalane w projekcie planu ogólnego gminy Niwiska strefy planistyczne, nie będą negatywnie wpływać na środowisko, nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań na warunki życia ludzi oraz zapewnią możliwość rozwoju gminy zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem wartości przyrodniczych, którymi cechuje się gmina Niwiska.

Opracowała:
mgr Janina Nowak

Rzeszów, czerwiec 2026

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisana oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku - o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024, poz. 1112).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr Janina Nowak